

1. INLEIDING

2. BELEGGEN VIA ABN AMRO

2.1 Advies

- 2.1.1. Fondsadvisie
- 2.1.2. Beleggingsadvies
- 2.1.3. Trading

2.2 Execution only

- 2.2.1. Direct Beleggen
- 2.2.2. Zelfstandig beleggen in het kader van Advies
- 2.2.3. Risico's van execution only

2.3 Vermogensbeheer

3. BELEGGINGSKANALEN

4. BELEGGERSPROFIEL

4.1 Advies

4.2 Execution only

5. CATEGORIE-INDELING VOOR CLIËNTEN

6. WAT MOET U DOEN OM TE BELEGGEN BIJ ABN AMRO?

7. PRODUCT- EN RISICOBESCHRIJVING

7.1 De risico's van beleggen

- 7.1.1. Koersrisico
- 7.1.2. Debiteuren- of kredietrisico
- 7.1.3. Valutakoersrisico
- 7.1.4. Marktrisico
- 7.1.5. Renterisico
- 7.1.6. Overige risico's

7.2 Kenmerken en risico's van aandelen

7.3 Kenmerken en risico's van obligaties

7.4 Kenmerken en risico's van converteerbare obligaties en reverse exchangeabels

7.5 Kenmerken en risico's van onroerend goed

7.6 Kenmerken en risico's van beleggingsfondsen

7.7 Kenmerken en risico's van liquiditeiten

7.8 Kenmerken en risico's van structured products

7.9 Derivaten

- 7.9.1. Kenmerken en risico's van opties
- 7.9.2. Kenmerken en risico's van futures
- 7.9.3. Kenmerken en risico's van turbo's
- 7.9.4. Kenmerken en risico's van warrants

7.10. Kenmerken van grondstoffen

7.11 Kenmerken en risico's van hedge funds

7.12 Kenmerken en risico's van private equity

7.13 Kenmerken en risico's van treasury producten

7.14 Kenmerken en risico's van edelmetalen

8. BEURZEN EN FONDSEN

9. OPGEVEN EN UITVOEREN VAN ORDERS

9.1 Risico's van bestens orders

9.2 Girale beleggingsfondsen

9.3 Royeren van orders

9.4 Fliatteren van orders

9.5 Orderuitvoering

9.6 Bevestigen van orders en uitvoeringen

9.7 Overzicht van uw effectenportefeuille

9.8 Biedingen

10. EFFECTENBEWARING

10.1 Beleggerscompensatie- en depositogarantiestelsel

10.2 Beleggingsrekeningen (voor girale beleggingsfondsen)

11. EFFECTENKREDIET: DEBETFACILITEIT

11.1 Risico van effectenkrediet

11.2 Effectendeckingswaarde

11.3 Dekkingstekort en de 5-dagen procedure

12. SPECIEFIEKE ONDERWERPEN

12.1 Dividendstripping

12.2 Keuzedividend

12.3 Bijwonen van aandeelhoudersvergaderingen

- 12.3.1. Stichting Communicatiekanaal Aandeelhouders

12.4 Zakelijk beleggen

12.5 Pensioen

12.6 Beleggen en de fiscus

12.7 Minderjarigen

12.8 Pandrecht

12.9 Het beleid omtrent belangenconflicten en 'inducements'

13. TARIEVEN

14. KLACHTEN

15. OVERIGE INFORMATIE EN WIJZIGINGEN

15.1 Communicatie en contact

1. INLEIDING

Dit Informatieblad hoort bij de Overeenkomst Effectendienstverlening van ABN AMRO Bank N.V. In dit Informatieblad vindt u een overzicht van wat beleggen via ABN AMRO betekent. Tevens leest u over de risico's van beleggen in het algemeen en de risico's van de verschillende producten die ABN AMRO aanbiedt.

Ook vele praktische zaken die aan het beleggen via ABN AMRO zijn verbonden komen aan bod. Deze informatie geldt voor de navolgende dienstverlening:

- het verzorgen van orderuitvoering bij de aan- en verkoop van aandelen, obligaties, beleggingsfondsen, opties en andere derivaten, die verhandeld kunnen worden;
- het beleggen via een girale beleggingsrekening in bepaalde beleggingsfondsen, structured products en edelmetalen (Beleggingsrekening);
- het adviseren over effecten en;
- de bewaring van effecten.

Waar in dit Informatieblad wordt verwezen naar effecten wordt hiermee doorgaans bedoeld op alle financiële instrumenten zoals omschreven in de Wet op het financieel toezicht, waaronder mede begrepen de beleggingsproducten die via de Beleggingsrekening worden geadmistreerd.

Voor het beleggen in opties, futures en andere effecten zijn mogelijk aanvullende (deel)overeenkomsten met ABN AMRO noodzakelijk. Ook indien u het beheer van uw portefeuille aan ABN AMRO wilt overdragen (vermogensbeheer) of gebruik wenst te maken van bepaalde beleggingsvormen, zoals Trading of Direct Beleggen, is een aparte (deel)overeenkomst vereist. Op de effectendienstverlening van ABN AMRO zijn de Voorwaarden Effectendienstverlening ABN AMRO van toepassing die behoren bij de Overeenkomst Effectendienstverlening, alsmede de Algemene Voorwaarden van ABN AMRO.

2. BELEGGEN VIA ABN AMRO

U kunt in het algemeen op verschillende manieren beleggen. De belangrijkste vormen van effectendienstverlening door een bank zijn execution only, advies en vermogensbeheer. ABN AMRO biedt al deze vormen van effectendienstverlening aan. Binnen deze vormen van effectendienstverlening heeft ABN AMRO verschillende beleggingsvormen ontwikkeld. Bij elke beleggingsvorm kunt u kiezen uit een ruimer of beperkter assortiment van producten om in te beleggen. Indien u meerdere effectenportefeuilles heeft, kunt u voor elke effectenportefeuille een beleggingsvorm kiezen. Het staat ABN AMRO vrij om de beleggingsvormen uit te breiden, aan te passen of op te heffen.

Hierna worden de verschillende vormen van effectendienstverlening en enkele beleggingsvormen besproken.

2.1 Advies

Persoonlijke beleggingsadviezen worden op uw verzoek gegeven door een adviseur van ABN AMRO. Bij zijn advies zal uw adviseur zich mede baseren op het door u gekozen beleggersprofiel. Uw beleggersprofiel is vastgesteld op basis van de informatie die u ABN AMRO verstrekt heeft over uw beleggingsdoelstelling, financiële situatie, risicohouding en kennis en ervaring met beleggen. Echter, u neemt altijd zelf en voor eigen rekening uw beleggingsbeslissingen en u bent daar ook zelf verantwoordelijk voor, ook als u een door de bank gegeven advies opvolgt. ABN AMRO kan niet instaan voor de kwaliteit van haar dienstverlening, als zij niet op de hoogte is van relevante wijzigingen in uw persoonlijke omstandigheden en wensen. Met betrekking tot uw effecten dient u altijd zelf de economische- en koersontwikkelingen te volgen voor zover deze relevant zijn. U kunt uw adviseur naar aanleiding van deze ontwikkelingen vanzelfsprekend altijd om advies vragen maar ABN AMRO heeft nadrukkelijk geen verplichting u op eigen initiatief op deze ontwikkelingen te wijzen.

ABN AMRO biedt verschillende beleggingsvormen aan waarbij u advies van ABN AMRO kunt krijgen. U krijgt per beleggingsvorm advies dat is afgestemd op het bij de beleggingsvorm behorend assortiment producten. Dat assortiment wordt bepaald door ABN AMRO en kan te allen tijde worden aangepast. Voorbeelden van beleggingsvormen binnen advies zijn Fondsadvisie, Beleggingsadvies en Trading. De meest voorkomende beleggingsvormen worden hieronder nader toegelicht. Voor een uitleg van de overige beleggingsvormen verwijzen wij u naar uw adviseur of naar de brochure over de beleggingsdienstverlening van ABN AMRO.

2.1.1 Fondsadvisie

Met Fondsadvisie kunt u beleggen in een aantal door ABN AMRO geselecteerde beleggingsfondsen. Deze fondsen zijn vrijwel altijd fondsen van derden. De medewerkers van een Bankshop en Preferred Bankers kunnen over een aantal van deze fondsen adviseren. Medewerkers van een Districtskantoor, Financial Center of Private Banking-kantoor adviseren over alle beleggingsfondsen die ABN AMRO in het kader van haar beleggingsbeleid volgt. Naast deze fondsen kunt u onder voorwaarden via Fondsadvisie ook beleggen in bankbrieven, bepaalde garantieproducten en certificaten. Het assortiment hiervan kan door ABN AMRO te allen tijde eenzijdig worden aangepast.

2.1.2 Beleggingsadvies

Bij beleggingsadvies krijgt u advies over alle effecten die ABN AMRO in haar assortiment heeft opgenomen. Aan deze beleggingsvorm is de voorwaarde verbonden dat u over een door ABN AMRO vastgesteld minimaal beschikbaar vermogen dient te beschikken. De omvang hiervan kunt u vinden op www.abnamro.nl/beleggen. U kunt advies vragen aan uw eigen beleggingsadviseur of aan de medewerkers van de Beleggingsadvieslijn die DSI-geregistreerd¹ zijn.

2.1.3 Trading

Trading is een beleggingsvorm voor ervaren en actieve beleggers. U kunt met een Tradingadviseur actuele ontwikkelingen op beleggingsgebied volgen. Bij Trading wordt mede beoogd rendement

¹ Het Dutch Securities Institute (DSI) richt zich op het bevorderen van de kwaliteit en de integriteit van effectenspecialisten en financieel adviseurs.

te behalen door in te spelen op koersbewegingen op korte termijn. Deze beleggingsstrategie wijkt af van de lange termijnstrategie die vaak binnen een klassieke beleggingsadviesrelatie wordt gevolgd. Omdat op korte termijn op koersbewegingen wordt ingespeeld, wordt minder acht geslagen op spreiding van de effectenportefeuille of op fundamentele analyse van de gekozen fondsen. Door de korte termijn strategie is doorgaans de transactiefrequentie en het transactievolume relatief hoog. Dit brengt specifieke risico's met zich mee, waarover u bij aanvang van de tradingrelatie uitgebreid wordt voorgelicht. Ook bij Trading dient u over een door ABN AMRO vastgesteld minimaal beschikbaar vermogen te beschikken. Daarnaast dient u voor Trading een aparte overeenkomst met ABN AMRO aan te gaan, waarin de kenmerken van deze beleggingsvorm en de daarbij behorende specifieke risico's zijn opgenomen.

2.2 Execution only

Bij execution only geeft u op eigen initiatief uw orders op via de directe kanalen zonder dat u hierover vooraf door ABN AMRO wordt geadviseerd. Binnen ABN AMRO kunt u op twee manieren beleggen via execution only:

- binnen de beleggingsvorm Direct Beleggen. Hierbij doet u afstand van de mogelijkheid om gebruik te maken van advies van ABN AMRO; en
- binnen de beleggingsvormen waarbij u advies van ABN AMRO kunt krijgen. Als u toegang heeft tot de directe kanalen, kunt u via deze kanalen zelfstandig en zonder advies, orders opgeven. Hierbij heeft u de mogelijkheid om desgewenst terug te vallen op een adviseur om advies in te winnen, tenzij u ABN AMRO onvoldoende informatie heeft verstrekt die redelijkerwijs relevant is om u advies te kunnen verstrekken. Eén en ander wordt hieronder voor u verder uiteengezet.

2.2.1 Direct Beleggen

Indien u uitsluitend zelfstandig en zonder de mogelijkheid tot advies wilt beleggen, dan biedt ABN AMRO u de beleggingsvorm Direct Beleggen aan. U belegt geheel zelfstandig, zonder tussenkomst of persoonlijk advies van een adviseur. U dient zich ervan bewust te zijn dat u dan alleen gebruik kunt maken van de directe kanalen zoals Internet Bankieren, TradeBox en/of Beleggingsorderdesk. Bij Direct Beleggen vindt er geen toetsing plaats op uw beleggersprofiel (de zogenaamde 'geschiktheidstoets') en daardoor wordt u op geen enkele wijze gewaarschuwd indien uw order niet past bij uw beleggersprofiel voor zover u dat aan ABN AMRO bekend hebt gemaakt. Echter, ABN AMRO beoordeelt wel of de door u opgegeven order in een bepaald product past bij uw kennis van en ervaring met beleggen (de zogenaamde 'passendheidstoets'). Indien ABN AMRO op basis van informatie die aan de bank bekend is gemaakt, constateert dat u over onvoldoende kennis en ervaring beschikt om in het betreffende product te beleggen dan zal ABN AMRO u hiervoor waarschuwen en aanraden om uw beleggingen te beperken tot uitsluitend die producten waarvan/ waarmee u voldoende kennis en ervaring hebt om te begrijpen welke risico's eraan verbonden zijn. Voor Direct Beleggen kan een andere tariefstructuur worden gehanteerd. Deze tariefstructuur kan afwijkend zijn van die voor beleggingsvormen waarbij u advies van ABN AMRO kunt krijgen, waaronder van zelfstandig beleggen in het kader van advies (zie hierna). Direct Beleggen is een beleggingsvorm die u bij ABN AMRO apart aanvraagt en waarvoor een aparte overeenkomst nodig is (ook als u al via internet en/of Customer Contact Center bij ABN AMRO belegt), namelijk de 'Verklaring Direct Beleggen'.

2.2.2 Zelfstandig beleggen in het kader van advies

Als adviescliënt heeft u de mogelijkheid om zelfstandig, zonder een adviseur, te beleggen door gebruik te maken van de directe kanalen als Internet Bankieren, TradeBox en/of Beleggingsorderdesk om uw order door te geven. Hoewel u een adviescliënt bent, wordt wanneer u via één van bovengenoemde directe kanalen uw order doorgeeft, deze niet vooraf getoetst aan uw beleggersprofiel ('geschiktheidstoets'). Tevens wordt u niet gewaarschuwd indien uw order niet past bij uw beleggersprofiel. Deze orders worden beschouwd te zijn verricht in het kader van execution only en niet in het kader van advies. Ook wanneer u via een direct kanaal een order opgeeft op basis van een eerder verkregen advies, kunt u aan dit advies geen rechten ontleen en vindt deze order plaats in het kader van execution only. Op deze orders vindt wel de zogenaamde 'passendheidstoets' plaats. Voor het zelfstandig beleggen kan een andere tariefstructuur worden gehanteerd. Uiteraard kunt u ook altijd weer advies vragen binnen de mogelijkheden van de beleggingsvorm waar u voor heeft gekozen. Medewerkers van de Beleggingsorderdesk kunnen u wel behulpzaam zijn bij het opgeven van orders maar verstrekken nooit persoonlijke adviezen. Ook waarschuwen zij niet als een order zou leiden tot een afwijking van uw beleggersprofiel.

2.2.3 Risico's van execution only

Het beleggen via directe kanalen kent risico's. Doordat u namelijk geen advies ten aanzien van de samenstelling van uw effectenportefeuille krijgt, kunt u steeds verder gaan afwijken van uw beleggersprofiel en/of in producten beleggen waarmee meer verlies kan worden geleden dan met de producten die meer bij uw beleggersprofiel passen. Aan Direct Beleggen kleven nog meer risico's, omdat u bovendien niet terug kunt vallen op een adviseur. Het is daarom verstandig alleen gebruik te maken van deze vorm van effectendienstverlening als u ervaring heeft met beleggen en voldoende kennis heeft van de risico's die verbonden zijn aan de door u gewenste (combinaties van) producten.

2.3 Vermogensbeheer

Bij vermogensbeheer geeft u uw vermogen in beheer bij een ander. Hiervoor is een schriftelijke deellovereenkomst tussen u en een vermogensbeheerder nodig. De beleggingsbeslissingen worden dan niet door uzelf, maar door de vermogensbeheerder genomen. U geeft een volmacht aan de vermogensbeheerder en deze draagt er zorg voor dat uw vermogen beheerd wordt volgens de door u gekozen richtlijnen. Bij het door ABN AMRO aangeboden vermogensbeheer wordt uw vermogen beheerd door de afdeling ABN AMRO DPM (Discretionary Portfolio Management).

3. BELEGGINGSKANALEN

Voor elke vorm van dienstverlening van ABN AMRO kunt u gebruik maken van meerdere beleggingskanalen. Bij een aantal daarvan kunt u direct, zonder tussenkomst van een adviseur, uw orders opgeven. Dit zijn de zogenaamde directe kanalen (Internet Bankieren, TradeBox of Beleggingsorderdesk). Voor toegang tot de directe kanalen dient u een aparte gebruiksovereenkomst af te sluiten. Daarnaast kunt u ook via de adviseur uw orders opgeven. De zogenaamde advieskanalen zijn de Beleggingsadvieslijn, de beleggingsadviseur en andere medewerkers van ABN AMRO die advies kunnen geven. De dienstverlening via elk van deze kanalen kan verschillen en kan daarnaast afhangen van de beleggingsvorm die u heeft gekozen. Hieronder treft u een kort overzicht aan van de mogelijkheden van de verschillende kanalen.

	Effectendienstverlening via verschillende ABN AMRO beleggingskanalen				
	Beleggingsadviseur	Bankshop	Beleggingsadvieslijn	Internet Bankieren / Tradebox	Beleggingsorderdesk
Beurstrends	x		x	x	
Koersinformatie	x	x (A)	x (A)	x	x (A)
Real time nieuws en tips	x		x	x	
Portefeuilleoverzicht	x	x	x	x	
Portefeuilleanalyse	x	x	x	x (C)	
Aandelenopinions	x		x	x	x
Advies	x	x (E)	x		
Portefeuilletoetsing ('geschiktheidstoets')	x	x	x		
Kennis & ervaring ('passendheidstoets')	x	x	x	x (D)	x (D)
Orderopgave	x	x (E)	x	x	x
Emissies	x		x	x	x
Order status	x	x	x	x	x
Royementen	x		x	x	x
Beschikbaarheid	Openingstijden kantoren	Openingstijden kantoren	8.00 tot 22.00 ma t/m vrij	24 uur (B)	24 uur (B)
Wijzigen lopende order	x				

A) Alleen bij orderopgave.

B) Orders opgegeven tussen 21:55 uur en 07:30 uur worden direct gefiatteerd en reserveringen daarvoor worden direct aangebracht. Verzending naar de beurs voor uitvoering gebeurt vanaf 07:30 uur. Dit geldt ook voor royementsverzoeken al dan niet met betrekking tot eerder tussen deze tijden opgegeven orders.

C) Alleen mogelijk als u de antwoorden op de vragen met betrekking tot het bepalen van het risicoprofiel hebt ingevuld.

D) Met uitzondering van orders in aandelen, obligaties en open-end beleggingsfondsen worden alle overige orders via directe kanalen getoetst op uw kennis en ervaring, die ABN AMRO heeft vastgesteld aan de hand van de door u verstrekte gegevens voor het beleggersprofiel. Er wordt getoetst of de door u opgegeven order past bij uw kennis van en ervaring met diverse producten.

E) Beperkte dienstverlening.

4. BELEGGERSPROFIEL

Bij de Overeenkomst Effectendienstverlening ontvangt u een vragenlijst voor het bepalen van uw beleggersprofiel. Na het invullen van deze vragenlijst kunt u uw beleggersprofiel vaststellen. De vragenlijst bestaat uit twee delen. Het ene deel heeft betrekking op uw beleggingsdoelstelling, risicohouding en financiële situatie en wordt het risicoprofiel genoemd. In het andere deel worden vragen gesteld over uw kennis van en ervaring met beleggen.

ABN AMRO onderscheidt zes risicoprofielen die oplopen in risicograad. In het eerste risicoprofiel wordt niet belegd in de vermogenscategorie aandelen. Dit risicoprofiel kenmerkt daarmee het minste risico. In de risicoprofielen daarop volgend wordt steeds meer belegd in de vermogenscategorie aandelen en wordt als gevolg daarvan het risico hoger. Voor de beschrijving en de specifieke verdeling over de vermogenscategorieën per risicoprofiel verwijzen wij u naar de brochure van ABN AMRO over de risicoprofielen alsmede naar www.abnamro.nl/beleggen. Het is in uw belang om volledige informatie te verstrekken over uw financiële positie, uw beleggingsdoelstellingen, uw kennis van en ervaring met beleggen en om ABN AMRO altijd zo snel mogelijk van belangrijke wijzigingen schriftelijk danwel via internet op de hoogte te stellen. Indien ABN AMRO van u onvoldoende informatie heeft ontvangen die redelijkerwijs relevant is om u te kunnen adviseren, zal ABN AMRO u geen advies verstrekken. Orders kunnen alsdan alleen via directe kanalen worden opgegeven. De uitvoering van de effectendienstverlening zal in dat geval ook grotendeels geschieden conform de voorwaarden van execution only dienstverlening.

Aan de hand van uw beleggersprofiel kan getoetst worden of uw beleggingen in overeenstemming zijn met het portefeuillemodel dat hoort bij uw risicoprofiel. U heeft de mogelijkheid een risicoprofiel met een daarbij behorend portefeuillemodel te kiezen dat afwijkt van het risicoprofiel dat op basis van de vragenlijst het beste op uw persoonlijke situatie van toepassing is. In dat geval zal ABN AMRO dit risicoprofiel en het daarbij behorend portefeuillemodel als uitgangspunt nemen bij haar advisering aan u. Het portefeuillemodel geeft een aanbevolen spreiding voor uw beleggingsportefeuille over de vermogenscategorieën aandelen, obligaties, alternatieve beleggingen/onroerend goed² en liquiditeiten. De spreiding volgens het portefeuillemodel behorend bij uw risicoprofiel past het best bij uw beleggingsdoel, uw beleggingshorizon, het door u gewenste beleggingsrendement en uw risicohouding. Posities in opties en futures worden wat betreft hun exposure meegenomen in het portefeuillemodel. Let u er echter wel op dat eventuele posities in andere derivaten, zoals Turbo's, slechts zijn meegenomen voor hun economische waarde in het portefeuillemodel. Door de hefboomwerking van deze producten kunnen deze de samenstelling en de risicograad van uw portefeuille wel beïnvloeden (dikwijls wordt de risicograad hoger). Dit laatste geldt ook voor de aanwezigheid van een eventueel effectenkrediet. U kunt ABN AMRO verzoeken om de toetsing op meer dan één rekening uit te voeren. In dat geval moet u er rekening mee houden dat dit een ander beeld zal geven ten opzichte van de situatie op alleen uw effectenrekening. Als de toegevoegde rekeningen bijvoorbeeld spaarrekeningen zijn, wordt het beeld defensiever.

4.1 Advies

Bij de beleggingskanalen waar ook advies kan worden verstrekt, kunt u altijd vragen om te controleren of de verdeling van uw effectenportefeuille nog steeds overeenkomt met uw beleggersprofiel (portefeuilleanalyse). Wij verzoeken u dit altijd bij dat beleggingskanaal te doen waar u ook uw persoonlijke adviezen vraagt. Via Internet Bankieren kunt u ook zelf, mits u de daarvoor bestemde gebruiksovereenkomst hebt getekend, een analyse van uw portefeuille bekijken. U moet dan wel de antwoorden op de vragen voor het bepalen van uw risicoprofiel hebben ingevuld en een profiel hebben aangewezen. Daarnaast zal ABN AMRO ten aanzien van alle orders van adviescliënten langs de advieskanalen, altijd controleren of zij passend zijn op basis van de door u opgegeven kennis en ervaring en geschikt zijn gezien het gekozen risicoprofiel en daarbij behorend portefeuillemodel ('geschiktheidstoets'). Dit laatste geldt ook voor orders in opties en futures. In de portefeuilleanalyse worden eventuele posities in opties en futures meegenomen in de vermogenscategorie waartoe de onderliggende waarde behoort. Hierbij worden opties en futures niet voor hun nominale waarde meegenomen, maar voor hun exposurewaarde (dit in verband met de hefboomwerking van opties en futures, zie hiervoor paragraaf 7.7 hierna). De exposurewaarde geeft weer hoe uw portefeuille is blootgesteld aan veranderingen in de markt en doet dienst als een soort risicograadmeter om te kunnen beoordelen of uw portefeuille in lijn is met het bijbehorende risicoprofiel. De exposurewaarde is gelijk aan de economische waarde van de portefeuille plus of min de exposure die voortvloeit uit optie- en/of futureposities. Hierbij wordt een optie- en/of futurepositie met gebruikmaking van de delta omgerekend naar een theoretische hoeveelheid onderliggende waarde. Bij het toetsen van orders met betrekking tot opties en futures zal aan de hand van de exposurewaarde worden beoordeeld of de voorgenomen optiepositie past binnen de portefeuilleverdeling behorend bij uw risicoprofiel.

4.2 Execution only

Indien u geen gebruik maakt van een adviseur, maar van execution only dienstverlening, raden wij u aan de antwoorden op de vragen met betrekking tot het bepalen van het risicoprofiel in te vullen, zodat u zelf aan de hand van het door u gekozen portefeuillemodel van tijd tot tijd een portefeuilleanalyse via Internet Bankieren kan opvragen. Voor de goede orde: deze analyse geschiedt niet op het moment dat u orders opgeeft via een direct kanaal. ABN AMRO zal orders die zijn opgegeven via Internet Bankieren toetsen op uw kennis en ervaring, zoals u aan ABN AMRO heeft doorgegeven. Bij bepaalde effecten zal ABN AMRO deze toets niet verrichten.

² Bij ABN AMRO MeesPierson wordt de vermogenscategorie alternatieve beleggingen gehanteerd. Hieronder vallen de subcategorieën onroerend goed, hedge funds, grondstoffen en private equity. Bij ABN AMRO Retail wordt niet belegd in hedge funds en private equity, maar wel in indirect onroerend goed. Grondstoffen vallen bij Retail onder de vermogenscategorie aandelen.

Dit zijn effecten die qua structuur eenvoudig van aard zijn. Het gaat hierbij om aan een gereglementeerde beurs genoteerde aandelen, verhandelbare obligaties (niet zijnde converteerbare obligaties), deelnemingen in open end beleggingsfondsen en geldmarktinstrumenten (deposito's). De categorie effecten waarvoor de passendheidstoets niet zal worden uitgevoerd kan door ABN AMRO worden aangepast. Dit zal op de website van ABN AMRO bekend worden gemaakt.

5. CATEGORIE-INDELING VAN CLIËNTEN

Bij de uitvoering van haar effectendienstverlening maakt ABN AMRO onderscheid tussen verschillende cliëntengroepen: de niet-professionele belegger, de professionele belegger of de in aanmerking komende tegenpartij. ABN AMRO zal u indelen in een van deze categorieën. Bij elke categorie behoort een bepaald beschermingsniveau dat ABN AMRO in acht dient te nemen bij onder meer de verkoop en marketing van haar producten en diensten, het verlenen van advies en vermogensbeheer en het uitvoeren van haar rapportage- en informatieverplichtingen. Uitgangspunt is dat uw classificatie geldt voor alle diensten en producten die u afneemt van ABN AMRO.

Een niet-professionele belegger ontvangt de hoogste mate van bescherming. Deze bescherming bestaat met name uit het toetsen van uw kennis en ervaring en het vaststellen van uw risicoprofiel voorafgaand aan het afnemen van een dienst of product. Deze toetsing zal zonnodig worden gevolgd door een waarschuwing als naar het oordeel van ABN AMRO die dienst of dat product niet passend voor u is. De niet-professionele belegger ontvangt deze mate van bescherming, omdat hij - naar wordt aangenomen - minder marktkennis en -ervaring bezit. Terwijl van de professionele belegger en de in aanmerking komende tegenpartij wordt verwacht dat zij over de nodige ervaring, kennis en deskundigheid beschikken om met minder bescherming c.q. door ABN AMRO aangeboden informatie hun beleggingsbeslissingen te nemen en de daarbij behorende risico's adequaat in te schatten. Als niet-professionele belegger kunt u geen producten afnemen die alleen toegankelijk zijn voor professionele beleggers.

Nadat u door ABN AMRO in kennis bent gesteld van uw classificatie, kunt u ABN AMRO schriftelijk verzoeken om in een andere categorie te worden ingedeeld. Echter, een wijziging in classificatie is slechts mogelijk na toestemming van ABN AMRO en onder door haar nader te stellen voorwaarden. Als niet-professionele belegger kunt u dus worden behandeld als een professionele belegger of andersom. Door het aannemen van een professionele cliëntstatus doet u afstand van een deel van de bescherming die u zou ontvangen als niet-professionele belegger, maar kunt u bijvoorbeeld wel toegang krijgen tot producten die alleen voor professionele beleggers toegankelijk zijn.

6. WAT MOET U DOEN OMTE BELEGGEN BIJ ABN AMRO?

U dient over een geldrekening bij ABN AMRO te beschikken. Daarnaast moet u de Overeenkomst Effectendienstverlening ABN AMRO ondertekenen. Om te bezien wat voor beleggersprofiel bij u past, dient u een vragenlijst in te vullen. Vervolgens kunt u bezien welke beleggingsvorm het beste bij u past. Dat hangt van verschillende factoren af, zoals uw doel, uw inleg, het risico dat u wilt lopen en de tijd die u aan uw beleggingen wilt of kunt besteden. Tot slot dient u voor bepaalde beleggingsvormen (zoals Trading, Direct Beleggen en Vermogensbeheer) of voor bepaalde effecten (opties en futures) een specifiek contract te ondertekenen.

7. PRODUCT- EN RISICOBESCHRIJVING

De samenstelling van uw portefeuille moet passen bij uw persoonlijke situatie.

Het is daarom van belang alvorens te starten met beleggen uzelf een aantal vragen te stellen, die ook (in de vragenlijst voor het vaststellen van het beleggersprofiel) door ABN AMRO aan u worden gesteld, bijvoorbeeld:

- Hoeveel geld wil ik beleggen? Beleg alleen dat geld dat u niet direct nodig heeft voor uw levensonderhoud of noodzakelijke uitgaven.
- Hoeveel risico kan ik lopen? Heeft u het geld bestemd voor een noodzakelijke uitgave in de toekomst? Heeft u het geld nodig om nu of in de toekomst in uw inkomen te voorzien? Dan zijn dit in ieder geval indicaties om het geld risicovrij te beleggen. Daarbij geldt tevens dat hoe eerder u het geld nodig heeft, hoe minder risico u kunt nemen. Heeft u het geld nodig voor noodzakelijke uitgaven in de nabije toekomst, dan kunt u het geld beter op een spaarrekening zetten.
- Hoeveel risico wil ik lopen? Dit is een vraag die u alleen zelf kunt beantwoorden. U dient zich wel te realiseren dat alle vormen van beleggen risico's met zich kunnen meebrengen. Niet alleen bestaat de kans dat het rendement dat u verwacht lager of hoger uitpakt; er zijn beleggingen waarbij u de gehele inleg kunt verliezen of waaraan u zelfs schulden kan overhouden. Stel u vooraf goed op de hoogte van deze risico's en neem geen risico's die u niet kunt overzien. Begin dus als onervaren belegger niet direct met ingewikkelde producten of beleggingsconstructies. Realiseer u zich verder dat risico en rendement altijd aan elkaar gekoppeld zijn. Hoe groter de kans op een hoog rendement, hoe groter ook de kans op aanzienlijke verliezen. Staar u dus niet blind op resultaten uit het verleden; deze bieden géén garantie voor de toekomst. Een middel om de risico's te beperken is om uw beleggingen te spreiden. Spreiding kan plaatsvinden door te beleggen in verschillende vermogenscategorieën: aandelen, obligaties, alternatieve beleggingen/onroerend goed en liquiditeiten. De vermogenscategorieën kunnen vervolgens worden gespreid over bedrijven, bedrijfstakken (sectorale spreiding), landen en valuta (geografische spreiding). Tot elk van deze vermogenscategorieën worden overigens ook producten gerekend die qua risico het meest overeenkomen met die categorie. Zo wordt een participatie in een aandelenbeleggingsfonds gerekend tot de vermogenscategorie 'aandelen' en kan een garantieproduct tot de vermogenscategorie 'obligaties' worden gerekend als de belegging die daardoor worden gedaan qua werking en risico overeenkomen met die vermogenscategorie. Van deze vermogenscategorieën zijn de producten die behoren tot de categorie aandelen het meest riskant. Naarmate u voorzigtiger wilt beleggen, verdient het aanbeveling om een kleiner deel van uw portefeuille in aandelen te beleggen. Hoe kleiner het belegbaar vermogen, hoe zwaarder de kosten van het beleggen op uw beleggingsresultaat drukken. Een goedkope manier om dan toch spreiding aan te brengen is om deel te nemen in een beleggingsfonds, waarin de hiervoor genoemde vermogenscategorieën zijn opgenomen. Door in een fonds deel te nemen, neemt u deel in de gespreide

beleggingsportefeuille die door het fonds wordt aangehouden. Over het algemeen geldt dat u met een onvoldoende gespreide portefeuille een hoger risico loopt dan met een goed gespreide portefeuille.

7.1 De risico's van beleggen

De risico's van beleggen en de specifieke producten waarin kan worden belegd, worden hieronder in zijn algemeenheid nader belicht. Voor specifieke risico's behorend bij een specifiek uitgegeven effect verwijzen wij u naar de bijbehorende beschikbare productinformatie zoals brochure en prospectus. Voor de risico's van opties, futures en andere effecten die nog riskanter kunnen zijn dan die van aandelen, verwijzen wij tevens naar informatie die u verstrekt wordt bij het afsluiten van de hiervoor noodzakelijke aanvullende overeenkomsten en/of informatie die u verstrekt wordt bij het aangaan van specifieke transacties. U dient zich ervan bewust te zijn dat zich onvoorziene situaties kunnen voordoen, zoals een terroristische aanslag of een ingrijpende wetswijziging, en dat dit zelfs bij een laag risicoprofiel grote invloed kan hebben op het rendement van uw beleggingen.

7.1.1 Koersrisico

Het koersrisico voor een belegger is het risico dat een instrument meer of minder waard wordt. Het risico op een bepaalde koersontwikkeling wordt niet alleen bepaald door de resultaten van het betreffende instrument, maar ook door het algehele marktsentiment. Het koersrisico dat een belegger op zijn beleggingsportefeuille loopt, wordt minder naar mate de belegger zijn investeringen spreidt over meerdere categorieën effecten en per categorie weer in meerdere, verschillende uitgevende instellingen.

7.1.2 Debiteuren- of kredietrisico

De waarde van bepaalde effecten wordt in de eerste plaats bepaald door de verwachting over de vraag of een uitgevende instelling zijn rente- en aflossingsverplichtingen kan nakomen. Dit risico speelt veelal bij obligaties. Hoe groter de kredietwaardigheid van een uitgevende instelling, hoe lager de rentevergoeding op het instrument zal zijn. Obligaties waarop ten opzichte van staatsleningen een zeer hoge rente wordt vergoed, worden high yield bonds of ook wel junkbonds genoemd. Bij dergelijke leningen is het debiteurenrisico voor een belegger relatief het grootst. Een creditrating kan een nuttige manier zijn om het debiteurenrisico te beoordelen.

7.1.3 Valutakoersrisico

Voor alle producten (dus ook voor opties, futures, en andere effecten) geldt dat u, indien deze in een andere valuta dan de euro worden genoteerd, koersrisico van de betreffende valuta ten opzichte van de euro loopt. Deze valuta kan namelijk meer of minder waard worden ten opzichte van de euro. Ook bij aandelen speelt het valutarisico, maar vaak zit dit risico onzichtbaar verborgen in de koers van het aandeel. Bij aandelen wordt het valutarisico namelijk bepaald door de mate waarin een vennootschap zijn activiteiten heeft, respectievelijk zijn resultaten behaalt, in landen buiten de eurozone.

7.1.4 Marktrisico

Dit is het risico dat samenhangt met de volatiliteit of beweeglijkheid van de totale markt. De markt is over het algemeen erg gevoelig voor sentimenten.

7.1.5 Renterisico

Dit risico is het gevolg van bewegingen in de marktrente. Veranderingen in de rentevoet hebben een belangrijke invloed op zowel de koersen van aandelen als van obligaties. Het renterisico leidt dan ook tot een koersrisico. Bij aandelen heeft een stijging van de rente een negatieve invloed op de koersen omdat hierdoor de kostprijs van investeringen toeneemt. Ook bestaande obligaties worden minder aantrekkelijk als de rente stijgt. Hoe langer de nog resterende looptijd van een obligatie, hoe groter de koersdaling zal zijn. Zolang de obligaties niet worden verkocht verliest u niet direct geld, maar u mist wel de kans om extra geld te verdienen. Immers, u hebt gedurende een lange(re) periode recht op een bepaalde vaste rentevergoeding; stijgt de rente in die periode op de kapitaalmarkt, dan profiteert u daar niet van. Daar staat tegenover dat u in die periode ook geen nadeel ondervindt van een daling van de rente. Renterisico bestaat dus ook gedeeltelijk uit een herbeleggingsrisico.

7.1.6 Overige risico's

Verder zijn er nog enkele andere risico's mogelijk, zoals het liquiditeitsrisico (het risico van een geringe verhandelbaarheid), de politieke risico's (overheidsmaatregelen die de belegger benadelen), het inflatierisico (het risico dat de koopkracht van de euro afneemt) en het herbeleggingsrisico (het risico dat op het moment van aflossing er geen gelijkwaardige herbeleggingsmogelijkheid is). Alle risico's samen worden weerspiegeld in de koers van het betreffende instrument.

7.2 Kenmerken en risico's van aandelen

Een aandeel is een bewijs van deelneming in het kapitaal van een vennootschap. Hieraan zijn in de regel ook stemrecht en een recht op dividend ofwel winststeking verbonden. Als aandeelhouder bent u in feite voor een deel eigenaar van het bedrijf. De waarde van uw aandeel en de hoogte van de dividenduitkering zijn onder andere afhankelijk van de resultaten van het bedrijf en van het dividendbeleid van het bedrijf. Gaat het goed met een bedrijf dan deelt u mee in de winst door een hogere koers en/of het ontvangen van dividend. Gaat het slecht met een bedrijf en wordt geen of minder winst gemaakt, dan zal in het algemeen de koers van het aandeel dalen en zal geen of minder dividend worden uitgekeerd. Het uitkeren van dividend heeft invloed op de koers van het aandeel. De datum waarop het dividend uitgekeerd wordt, is de datum waarop het aandeel ex-dividend gaat. Meestal daalt de koers met een bedrag bijna gelijk aan de hoogte van het dividend. In extreme situaties, bijvoorbeeld in geval van faillissement kan de waarde van het aandeel zelfs teruglopen naar nul. Daarnaast kunnen aandelenkoersen sterk fluctueren door bijvoorbeeld te reageren op positieve of negatieve berichten, zowel over de macro-economische ontwikkelingen als over de onderneming zelf. Het risico kan bovendien per onderneming sterk verschillen. Aandelen kunnen in meerdere verschijningsvormen voorkomen en de risico's kunnen hiervan onder meer afhankelijk zijn. Zo bestaan naast courante aandelen (aandelen die zijn genoteerd aan een officiële

effectenbeurs en waarin een regelmatige handel bestaat) ook incurante aandelen. De handel in deze aandelen verloopt minder gemakkelijk, omdat er weinig of geen aanbod voor bestaat of niet dagelijks in wordt gehandeld. Een omvangrijke aan- of verkoop wordt direct vertaald in een oplopende of dalende koers. Bij de aan- of verkoop van dergelijke aandelen loopt u dus het risico dat u niet op het door u gewenste moment uw stukken kunt verhandelen. Soms kunnen ook courante aandelen door acute (economische) ontwikkelingen, bijvoorbeeld een bericht over frauduleuze praktijken, onverhandelbaar raken. Aandelen bieden kortom een onzeker rendement, terwijl u daarnaast de kans loopt uw inleg te verliezen.

Aandelen kunnen worden ingedeeld in verschillende categorieën, zoals in regio's, waaronder ontwikkelde markten en opkomende markten. De ontwikkelde markten worden gevormd door de landen met een goed ontwikkelde en stabiele economie. De opkomende markten worden gevormd door de landen met een economie die nog in ontwikkeling is en kennen daarom in het algemeen een hoger risico. Een ander onderscheid vormen de sectoren, waarbij een verschil bestaat in cyclische en niet-cyclische sectoren. Cyclische sectoren, zoals de basisindustrieën en duurzame consumptiegoederen, zijn relatief meer gevoelig voor economische ontwikkelingen dan niet-cyclische sectoren zoals gezondheidszorg, nutsbedrijven en farmacie. Dit heeft tot gevolg dat de laatste groep als minder risicovol gezien wordt.

7.3 Kenmerken en risico's van obligaties

Een obligatie is een schuldbekentenis die deel uitmaakt van een openbare geldlening door de overheid (staatsobligatie), een instelling of een onderneming (bedrijfsobligatie) en levert doorgaans een vaste jaarlijkse rente (coupon) op en terugbetaling van de hoofdsom aan het einde van de looptijd. Er bestaan bijzondere vormen van obligaties. Deze bijzondere vormen hebben betrekking op onder andere de wijze van rentebetaling, de wijze van aflossing, de wijze van uitgifte en bijzondere leningsvoorwaarden. Het rendement op de obligaties kan bijvoorbeeld (mede) afhankelijk worden gesteld van de geldende rentestand (een zogenoemde rente index obligatie) of van de winst van de instelling die de obligaties heeft uitgegeven (zoals winstdelende obligaties en inkomstenobligaties). Er bestaan ook obligaties waarop geen rente wordt uitbetaald (de zero bonds). Het rendement op deze obligaties wordt verkregen uit het verschil tussen de uitgiftekoers en de latere aflossingskoers. Daarnaast bestaan er perpetuele obligaties waarbij geen vooraf overeengekomen aflossingsdatum bekend is, maar aflossing alleen plaatsvindt als de uitgevende instelling dat wenst. Perpetuele obligaties worden ook wel eeuwigdurende obligaties genoemd. De rentevergoeding op perpetuele obligaties ligt doorgaans hoger dan op gewone obligaties, daar staat ook een hoger risico tegenover. Achtergestelde obligaties zijn obligaties waarbij in het geval van een faillissement van de uitgevende instelling pas uitbetaald wordt nadat alle andere schulden zijn voldaan. Het rentepercentage is ook hier doorgaans hoger. Vaak zijn perpetuele obligaties achtergesteld.

Als u in obligaties belegt, leent u in feite geld aan een onderneming of instelling. Over de lening wordt over het algemeen een vooraf vastgesteld rentepercentage vergoed (coupon). Zowel ten aanzien van de lening als ten aanzien van de rente loopt u het risico dat de uitgevende onderneming of instantie in betalingsproblemen raakt en uiteindelijk niet zal kunnen (terug) betalen. Dit zogenoemde kredietrisico is vanzelfsprekend kleiner indien de uitgevende onderneming of instantie in betere financiële gezondheid verkeert, zoals in het algemeen bij staatsobligaties van West-Europese overheden of bedrijven met een hoge rating (kredietbeoordeling). De koers van de obligatie, met name van belang indien u voorafloopt van de lening de obligatie zou willen verzilveren of kopen, kan fluctueren en is onder meer afhankelijk van de ontwikkeling van de marktrente en de kredietwaardigheid van de uitgevende onderneming of (overheids)instelling (rating). Over het algemeen zullen de koersen van obligaties echter minder fluctueren dan die van aandelen. Obligaties bieden kortom een vooraf vastgesteld rendement en een relatief stabielere koers dan aandelen, zolang er geen betalingsproblemen zijn. Ontstaan deze problemen wél, dan kunt u ook bij obligaties niet zeker zijn van het rendement en uw inleg verliezen. Obligaties kunnen worden ingedeeld in verschillende categorieën, zoals overheid, bedrijfsobligaties en opkomende markten. Daarnaast worden bedrijfsobligaties gerangschikt naar bijbehorende creditrating van de uitgevende instelling (van investment grade (vanaf een creditrating van Standard & Poors³ van AAA tot minimaal BBB) tot high yield). High yield obligaties zijn obligaties met een relatief lage rating van BB tot D. Deze obligaties kennen vanwege hun lage kredietwaardering en daarmee gepaard gaande hogere risico een relatief hoog rendement (= high yield). Dit hogere risico uit zich in een grotere kans dat de betaling van de rente en terugbetaling van de hoofdsom niet zal kunnen plaatsvinden. Bij obligaties is de rating dus van belang voor de inschatting van het risico. Hoe beter de rating hoe lager het risico voor een belegger die investeert in die obligatie, en hoe lager de rating hoe hoger het risico.

Credit Rating Agency (Kredietbeoordelaar) en de Credit Rating (kredietstatus of kredietbeoordeling)

Een onderneming die zich bezighoudt met de beoordeling van de kredietwaardigheid van landen, bedrijven en instellingen wordt een Credit Rating Agency genoemd. Bekende Credit Rating Agencies zijn Standard & Poors, Moody's Investors Services en Fitch Ratings. Deze instellingen gebruiken letters en cijfers om een bepaalde kredietwaardigheid van een land, bedrijf of instelling aan te geven. De creditrating (de beoordeling) loopt van AAA tot met D, waarbij AAA de allerhoogste kredietwaardigheid (dus het minste risico op het niet betalen van openstaande schulden met eigen middelen) betekent en D de laagste kredietwaardigheid (dus het hoogste risico). De Credit Rating Agency analyseert niet alleen de huidige kredietwaardigheid maar geeft ook een oordeel over de toekomstige kredietwaardigheid, waarin bijvoorbeeld factoren als de kwaliteit van het management en de ontwikkelingen binnen de bedrijfstak van de onderneming ook een rol spelen.

³ Kijk voor meer informatie over creditrating en Standard & Poors op <http://www.standardpoors.com>

Voor een overzicht van gebruikte ratings zoals die bij de bank bekend zijn in februari 2011, zie onderstaande figuur.

Credit Ratings				
Moody's	Fitch	Standard & Poor's	Definitie	Opmerking
Aaa	AAA	AAA	hoogst mogelijke rating	'Investment grade bonds'
Aa	AA	AA	zeer hoge kwaliteit	
A	A	A	hoge kwaliteit	
Baa	BBB	BBB	minimum 'investment grade'	
Ba	BB	BB	lage kwaliteit	'Below investment grade' (Junk Bonds)
B	B	B	zeer speculatief	
Caa	CCC	CCC	groot risico	
Ca	CC	CC	zeer slechte kwaliteit	
C	C	C	in faillissement met kleine kans op herstel	
I	D	D	definitief in faillissement	

Bovenstaand schema is een hoofdingeling. Alle drie de agency's kennen nog onderverdelingen en verfijningen, zoals bijvoorbeeld AA- en BBB+ (Standard & Poor's en Fitch) of Aa3 en Baa1 (Moody's). Ook zijn er aparte ratings voor de korte termijn.

7.4 Kenmerken en risico's van converteerbare obligaties en reverse exchangeables

Sommige producten hebben kenmerken van zowel aandelen als obligaties en worden ook wel hybride producten genoemd. U kunt bijvoorbeeld denken aan converteerbare obligaties of reverse exchangeables. Laat u zich bij deze hybride producten goed informeren over de specifieke werking en risico's. De risico's worden vaak 'gecompenseerd' door een relatief hoge rentevergoeding. De belegging zelf kan bijvoorbeeld door de conversie echter uiteindelijk minder winstgevend zijn. U mag er dan ook in elk geval nooit van uit gaan dat de werking en de risico's van dergelijke producten gelijk zijn aan die van obligaties. Converteerbare obligaties kunnen onder bepaalde voorwaarden gedurende een bepaalde periode worden omgewisseld tegen aandelen in de onderneming die de obligatie heeft uitgegeven of tegen aandelen in een andere onderneming. Onder voorwaarden heeft de belegger de keuze tot conversie (omzetting) of betaling in contanten. De coupon is in de regel om deze reden iets lager dan een gewone obligatie. Een 'reverse exchangeable' (ook wel reverse convertible) is de Engelse term voor een 'omgekeerde converteerbare obligatie'. Bij deze obligatie heeft niet de belegger het recht om op aflooptdatum de obligatie in aandelen om te wisselen, maar is het aan de uitgevende (financiële) instelling om te beslissen of zij de nominale waarde van de obligatie uitbetaalt in contanten of in aandelen. Het risico voor de belegger bestaat hieruit dat als wordt afgelost met aandelen, die aandelen op dat moment een lagere waarde vertegenwoordigen dan de nominale waarde van de exchangeable. Tegenover dit risico staat de relatief hoge coupon, die de belegger jaarlijks ontvangt. De risico's van de converteerbare obligaties kunnen vergelijkbaar gesteld worden aan die van gewone bedrijfsobligaties. De risico's van reverse exchangeable obligaties zijn vergelijkbaar met het beleggen in aandelen. Het verliezen van uw gehele belegging is ook in dit geval mogelijk.

7.5 Kenmerken en risico's van onroerend goed

Onroerend goed heeft over het algemeen een stabielere waarde dan een bedrijf. Risico's blijven evenwel bestaan en hangen samen met de renteontwikkeling, de algemene economische ontwikkelingen en de politieke stabiliteit van het land waarin het onroerend goed gelegen is. Omdat rechtstreeks beleggen in onroerend goed veelal een groot belegbaar bedrag vergt en een dergelijke belegging dikwijls niet gemakkelijk en snel van de hand te doen is, maken de meeste beleggers gebruik van de mogelijkheid te beleggen in een onroerendgoedfonds (NB: Ook dan kan het van de hand doen van deelname daarin, vanwege het closed-end karakter dan wel zelfs bij een open-end beleggingsfonds als veel beleggers er tegelijk uit willen stappen, wel eens tegenvallen – zie hiervoor laatste alinea van paragraaf 7.6). Deze fondsen kunnen rechtstreeks beleggen in 'stenen' door bijvoorbeeld te investeren in projectontwikkeling, maar ook indirect door te investeren in bedrijven, die onroerendgoedprojecten tot stand brengen. Ook voor onroerend goed geldt in zijn algemeenheid dat het rendement onzeker is en dat u de kans loopt uw inleg te verliezen.

7.6 Kenmerken en risico's van beleggingsfondsen

In het algemeen kan een beleggingsfonds worden omschreven als een door de participanten bijeengebracht vermogen dat door een beheerder collectief wordt belegd. De beleggingen kunnen zich richten op bepaalde vermogenscategorieën zoals aandelen, obligaties, onroerend goed of een mix daarvan. De focus kan ook liggen op meerdere bedrijven, bedrijfstakken, maar bijvoorbeeld ook op grondstoffen of edelmetalen. Alle bovengenoemde risico's van aandelen, obligaties en onroerend goed kunnen, afhankelijk van de samenstelling van de portefeuille van het beleggingsfonds, óók voor beleggingsfondsen gelden. In principe worden echter de risico's van beleggen relatief kleiner door de spreiding van de beleggingen binnen het beleggingsfonds. Niet-professionele beleggers kunnen door een deelname (participatie) in een beleggingsfonds spreiding van hun portefeuille bereiken die anders alleen met een groter vermogen te bereiken zou zijn. Ook bij het beleggen in beleggingsfondsen dient u echter in de gaten te houden dat uw portefeuille zich niet eenzijdig op één sector van de markt of één regio richt. Er is een onderverdeling te maken tussen beursgenoteerde beleggingsfondsen en fondsen zonder notering. Dit heeft vooral invloed op de handelbaarheid.

Deelnemingen in beursgenoteerde fondsen kunnen via vrijwel alle banken gekocht worden, terwijl deelnemingen in niet-beursgenoteerde fondsen alleen bij het fonds zelf gekocht kunnen worden, wat ook gebeurt via uw bank (afhankelijk van de voorwaarden van het betreffende fonds kunnen aan- of verkooptransacties wel eens wat langer duren). Een andere onderverdeling is die tussen closed-end beleggingsfondsen en open-end beleggingsfondsen. Open-end beleggingsfondsen zijn beleggingsfondsen waarbij toe- en uitreding door de participanten onbeperkt en dus eenvoudig mogelijk is. Het aantal uitstaande deelnemingsrechten (participaties) is niet begrensd en hun waarde wordt in hoofdzaak bepaald door die van de in het fonds berustende activa ofwel de in het fonds aanwezige beleggingen. Closed-end beleggingsfondsen zijn beleggingsfondsen waarbij het aantal uitgereikte deelnemingsrechten wel vastligt. Tijdens de looptijd is in- en uitreden in de regel niet of slechts onder voorwaarden mogelijk waardoor participaties in dit soort fondsen minder of zelfs niet (gemakkelijk) verhandelbaar zijn. U loopt dus het risico dat u bij tegenvallende resultaten niet of niet op een door u gewenst moment uw beleggingen van de hand kunt doen.

7.7 Kenmerken en risico's van liquiditeiten

De minst risicovolle vorm van beleggen is een belegging in liquiditeiten. Het debiteurenrisico van de instelling waar u uw geld plaatst en het risico van de inflatie zijn hier de risico's waarmee u het meest rekening dient te houden. Onder liquiditeiten worden verstaan spaarsaldi en direct opeisbare goederen, zoals het creditsaldo op uw geldrekening. Het rendement op deze gelden is meestal laag, maar u loopt geen koersrisico. Het is aan te raden om altijd een deel van uw vermogen liquide te houden. U verkleint daardoor het risico van uw totale portefeuille. Bovendien heeft u direct geld tot uw beschikking voor onverwachte uitgaven. Beleggen in liquiditeiten kan door te sparen of door te investeren in een liquiditeitenbeleggingsfonds, zie voor de kenmerken en risico's hiervan paragraaf 7.6. Sparen valt echter buiten het kader van dit Informatieblad.

7.8 Kenmerken en risico's van structured products

Structured products zijn het best te omschrijven als producten, die op een complexe wijze beleggen in één of meer vermogenscategorieën (al dan niet met behulp van een ingewikkelde optiestructuur). Juridisch gezien zijn het veelal (bedrijfs)obligaties waarbij u een vordering op de uitgevende instelling verkrijgt. Echter qua werking en risico's zijn ze meestal niet goed vergelijkbaar met (bedrijfs)obligaties. De waarde van een structured product wordt afgeleid van de onderliggende waarde (bijv. aandelen, indices, rente en grondstoffen). ABN AMRO biedt een variatie aan van structured products waarbij deze producten per categorie van elkaar verschillen door opbouw, risico's en structuur. Een grove indeling kan worden gemaakt door een onderscheid te maken tussen certificaten, garantieproducten en High Yield producten. Binnen deze soorten zijn weer verschillende varianten denkbaar, waarbij de verschillende elementen van deze varianten met elkaar kunnen worden gecombineerd. Het is daarom van belang dat u bij elk product de bijbehorende productinformatie zoals brochure en prospectus zorgvuldig doornemt en dat u zich vergewist van de specifieke risico's behorend bij het desbetreffende product. Meer informatie over structured products kunt u vinden op www.abnamromarkets.nl.

- Certificaten hebben betrekking op diverse onderliggende waarden, zoals een index, grondstof, valuta, regio of land. Een certificaat volgt vaak lineair de koersontwikkeling van de onderliggende index of aandelen. De risico's van een belegging in certificaten zijn te vergelijken met een belegging in de onderliggende waarde. Als de koers van de onderliggende waarde stijgt, stijgt de waarde van het certificaat vaak één-op-één. Het omgekeerde geldt bij een koersdaling. Echter, bij sommige certificaten volgt de koers van het certificaat niet één-op-één de koersbewegingen van de onderliggende waarde bijvoorbeeld doordat er een valutatcomponent in zit of binnen het certificaat vreemd vermogen wordt aangetrokken. Een belegging in een index door middel van een certificaat is goed gespreid over sectoren. Over het algemeen kan dit daarom minder risicovol zijn dan een belegging door middel van een certificaat in één sector. Certificaten hebben over het algemeen geen aflooptdatum.

- Garantieproducten zijn een serie producten waarmee u belegt in bijvoorbeeld een index, een specifieke sector of een selectie aandelen of aandelenindices,

terwijl (een gedeelte van) de nominale inleg beschermd is doordat (veelal) de uitgevende instelling een garantie afgeeft dat hij aan het eind van de looptijd, ongeacht of het product een goed resultaat heeft behaald, de nominale inleg of een deel daarvan terug zal betalen. Beleggen in een garantieproduct betekent niet dat deze belegging geheel vrij is van risico. De garantiewaarde geldt alleen op einddatum. Bovendien zult u afhankelijk van het soort garantieproduct volledige of gedeeltelijke bescherming genieten, uiteraard speelt hierbij de kredietwaardigheid van de uitgevende instelling ook een rol. In geval van tussentijdse verkoop worden de stukken tegen de dan geldende koers verkocht, die mogelijk onder de garantiewaarde of de nominale waarde kan liggen waarvoor de stukken bij uitgifte zijn aangeschaft. Het rendement van deze belegging wordt onder meer afhankelijk gesteld van de onderliggende waarde en het garantiëniveau. Afhankelijk van de ontwikkeling van de onderliggende waarde kan een jaarlijkse coupon (winstdeling) worden uitgekeerd. Bij enkele producten uit deze categorie worden rendementen vastgeklikt. Het rendement kan van jaar tot jaar verschillen.

- (High)Yield producten zijn veelal producten waarbij eveneens wordt belegd in indices en aandelen en waarbij extra rendement wordt nagestreefd door gebruik te maken van derivatenconstructies. In ruil voor dit extra rendement ('High Yield') accepteert u een bepaald risico. Deze producten kennen geen hoofdsomgarantie bij einde looptijd, maar in sommige gevallen wel een gestaffelde vorm van bescherming tegen koersdalingen van de onderliggende waarde. Hiermee bent u beschermd als de koersdalingen zich beperken tot binnen het beschermingsniveau. Dit laat echter onverlet dat u volledig koersrisico loopt over de hoofdsom. Zowel tijdens de looptijd als op de einddatum kan de koers van deze producten lager zijn dan de nominale waarde c.q. de uitgifteprijs. Categorieën van High Yield producten zijn de zogenaamde Airbag certificaten, Double up certificaten en diverse Klik & Klaar notes.

7.9 Derivaten

Derivaten zijn van effecten afgeleide producten. Dit betekent dat de waarde van een derivaat afhankelijk is van de prijsontwikkeling van een ander financieel instrument, zoals een aandeel of index of een andere onderliggende waarde, zoals valuta of indices. Derivaten zijn verhandelbare rechten en plichten van koop of verkoop. Het leveren of afnemen van de onderliggende waarde is mogelijk door fysieke levering of door verrekening in contanten. De fysieke levering wordt doorgaans vervangen door een 'cash settlement', zoals bij indexopties of indexfutures waarbij het leveren van de onderliggende waarde niet mogelijk of niet wenselijk is. Dit betekent dat het verschil tussen de uitoefenprijs en de afrekeningkoers tussen partijen wordt afgetrokken en geen levering van de onderliggende waarde plaats heeft. Het uitoefenen van een optie dient overigens aan de beurs kenbaar te worden gemaakt, bij gebreke waarvan een afrekening en niet de levering van de onderliggende waarden zal volgen. Voorbeelden van derivaten zijn opties, futures en warrants. Beleggingen in derivaten brengen hoge risico's met zich mee met name vanwege de onvoorspelbare waardeontwikkeling van het onderliggende financiële instrument en de hefboomwerking. Ze zijn daarom meer geschikt voor de ervaren belegger. Hoewel Turbo's strikt genomen structured products zijn, hebben Turbo's kenmerken en risico's van derivaten. Bij de portefeuilleanalyse worden Turbo's ingedeeld in de vermogenscategorie aandelen.

Hefboom

De meeste derivaten worden gekenmerkt door een hefboomwerking. Dit geldt in ieder geval voor opties, futures en turbo's. De mogelijke winst van dit soort transacties kan procentueel hoger zijn dan de mogelijke winst op de onderliggende waarde, omdat kan worden volstaan met een geringere investering, terwijl de winstkansen gelijk zijn. U heeft dus relatief meer voordeel van een beweging in de onderliggende waarde, dan wanneer u direct in de onderliggende waarde belegt. Tegenover de hoge winsten die kunnen worden bereikt door deze 'hefboomwerking' staan uiteraard ook grote verliezen, die onder omstandigheden zelfs meer kunnen bedragen dan de ingelegde investering. Voor een meer gedetailleerde beschrijving en rekenkundige voorbeelden van de hefboomwerking van de genoemde producten verwijzen wij u naar de beschikbare productbrochures.

Exposure

Exposure geeft weer hoe uw portefeuille blootgesteld is aan veranderingen in de markt. De exposurewaarde doet dienst als een soort risicograadmeter om te kunnen beoordelen of uw portefeuille in lijn is met het bijbehorende risicoprofiel. De exposurewaarde is gelijk aan de economische waarde van de portefeuille plus of min de exposure die voortvloeit uit optie- en/of futureposities. Deze wordt voor de risicobeoordeling bijgeteld of afgetrokken als er respectievelijk geen of wel een relevante dekking aanwezig is in de portefeuille. Dekking kan aanwezig zijn in de vorm van de onderliggende waarde en/of optieposities met dezelfde onderliggende waarde. Voor een meer gedetailleerde beschrijving en rekenkundige voorbeelden van exposure verwijzen wij u naar de desbetreffende productbrochures.

7.9.1 Kenmerken en risico's van opties

Een optie is een gestandaardiseerd contract waarmee het recht wordt verkregen of de verplichting wordt aangegaan om gedurende een bepaalde periode (uitoefenperiode) een zeker aantal effecten te kopen of te verkopen tegen een vooraf vastgestelde koers (uitoefenprijs). Als u een optie koopt heeft u het recht (en niet de plicht) om een onderliggende waarde (bijvoorbeeld een aandeel) te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie). Tegenover een koper van de opties staat een verkoper (schrijver). Als u een optie schrijft, neemt u de verplichting op u om gedurende de uitoefenperiode een zeker aantal effecten af te nemen (putoptie) of te leveren (calloptie) tegen de uitoefenprijs.

Indien u een positie in opties heeft geopend door aankoop, heeft u een longpositie ingenomen (een gekochte positie). Indien u een positie in opties heeft geopend door een verkoop ofwel opties heeft geschreven, heeft u een short positie ingenomen.

Zolang de uitoefenperiode nog niet voorbij is, kunt u via de beurs altijd weer van uw al dan nietgeschreven opties af door deze te sluiten. U sluit uw positie in geval van een longpositie door die positie te verkopen, in geval van een shortpositie door dezelfde positie te kopen. Als u een gekochte positie en dus een recht heeft, heeft u daarvan vanzelfsprekend geen gebruik te maken. Als u uw gekochte optie niet sluit, zal die aflopen aan het eind van de uitoefenperiode (expiratedatum). Aandachtspunt voor gekochte opties is het door ABN AMRO gevolgde beleid van de Amerikaanse optiebeurzen. Hierbij worden alle in-the-money optieposities op expiratedatum altijd uitgeoefend. Wilt u in verband met de provisiekosten voorkomen dat het recht van uw gekochte positie uitgeoefend wordt, dan dient u uw positie in een Amerikaanse optieserie voor expiratedatum te sluiten. Als u een plicht op u heeft genomen (schrijven), dan wordt het al dan niet moeten nakomen niet door u bepaald (tenzij u de positie eerder heeft gesloten). De contractgrootte van een optie is meestal 100 aandelen. U betaalt als koper van een optie een premie, omdat u het recht koopt om een onderliggende waarde te kopen of te verkopen. De premie is aanzienlijk lager dan de koers van de onderliggende waarde. Hierdoor leidt een koersschommeling van de onderliggende waarde tot grotere winsten en verliezen voor de houder van een optie (hefboomwerking). Als schrijver van een optie heeft u geen zekerheid over de uitkomst, omdat u de verplichting aangaat om eventueel onderliggende waarden af te nemen of te leveren. Voor dit risico ontvangt u vooraf, bij het openen van de positie, een premie. Opties worden uitgegeven door de beurs waarop ze verhandeld worden. Als u wilt handelen in opties is daarvoor een aanvullende overeenkomst nodig. U ontvangt daarbij tevens de brochure 'Bericht Opties' waarin onder andere de werking van en de risico's verbonden aan de handel in opties is beschreven.

Calloptie

De koper van een calloptie heeft het recht om de onderliggende waarde te kopen. Het kopen van een calloptie doet u als u verwacht dat de onderliggende waarde, bijvoorbeeld een bepaald aandeel, zal stijgen. Omdat u het recht heeft in een bepaalde periode de stukken voor de vooraf vastgestelde (en naar uw verwachting dus lager dan de beurs) prijs te kopen, ziet u uw winst in het verschil tussen de vastgestelde uitoefenprijs en de beurskoers van het aandeel op het moment van uitoefenen. Het risico ligt besloten in het tegenovergestelde scenario dat zich zou kunnen voordoen waarbij de koers van het aandeel daalt en u bij uitoefening juist duurder uit bent. Wanneer u callopties heeft, kan het interessant zijn om deze uit te oefenen vóór de ex-dividend datum, omdat het dividend dan uitgekeerd wordt. Als u de calloptie niet uitoefent, dan zal de waarde van deze optie op de ex-dividend datum dalen. Als verkoper ('schrijver') van een calloptie gaat u uit van een waardedaling van de onderliggende waarde. Als de koper zijn recht tot afnemen wil uitoefenen, hebt u de plicht de onderliggende waarde te leveren tegen de overeengekomen uitoefenprijs. De koper doet dat in de regel alleen als die prijs gunstiger is dan de beurskoers. Hierin ligt uw risico besloten: als u de onderliggende waarde niet in uw bezit heeft (ongedekt schrijven), zult u de stukken alsnog op de beurs voor een hogere prijs moeten aanschaffen om ze vervolgens te kunnen leveren. Bij het ongedekt schrijven van een calloptie is uw verlies daarom (in theorie) onbeperkt.

Putoptie

De koper van een putoptie heeft het recht om de onderliggende stukken te verkopen. Het kopen van een putoptie doet u als u verwacht dat de onderliggende waarde zal dalen. U ziet uw winst in een hogere uitoefenprijs dan de actuele beurskoers van de onderliggende waarde. De verkoper ('schrijver') van een putoptie heeft de plicht om bij uitoefening de onderliggende waarde af te nemen. Als schrijver van een putoptie gaat u ervan uit dat de overeengekomen uitoefenprijs lager is dan de beurskoers, omdat u verwacht dat de beurs gaat stijgen. Maar u stelt zich bloot aan het risico dat u de onderliggende waarde moet kopen tegen een uitoefenprijs die veel hoger is dan de actuele beurskoers.

Samenvatting 'Schrijven'

Het 'schrijven' van een optie betekent dat u als openingstransactie een optie verkoopt (opening sell) en daarmee de plicht heeft om de onderliggende waarde te leveren (in geval van een calloptie) of af te nemen (in geval van een putoptie) tegen de uitoefenprijs van de optie. Dit wordt in de praktijk ook wel 'short gaan' genoemd. Als vergoeding voor het lopen van dit risico ontvangt u als 'schrijver' een premie. Het schrijven van een calloptie, terwijl de onderliggende stukken niet in uw effectenportefeuille zijn opgenomen wordt ook wel 'ongedekt schrijven' genoemd. Een geschreven putoptie wordt altijd als ongedekt aangemerkt. Om de onderliggende waarde desgevraagd te kunnen afnemen respectievelijk te kunnen leveren (als deze al niet in de effectenportefeuille is opgenomen), dient een schrijver een zekerheid, de zogenaamde 'margin', op zijn effectenrekening aan te houden.

7.9.2 Kenmerken en risico's van futures

Een future is een op een beurs verhandelbaar gestandaardiseerd termijncontract in effecten, vreemde valuta's of index. De onderliggende waarde van een future is wel veel omvangrijker dan die van een optiecontract. Door het openen van een futurepositie wordt een koersniveau van de onderliggende waarde gedefinieerd, van waaruit winsten of verliezen als gevolg van koersbewegingen van deze

onderliggende waarde dagelijks worden verrekend. Bij een longpositie in een future (kopen) ontvangt de koper dagelijks het positieve verschil (vermenigvuldigd met de contractgrootte) tussen de slotkoers van de onderliggende waarde en die van de dag daarvoor. Bij een negatief verschil tussen beide koersen, wordt dit bedrag bij de koper in rekening gebracht. Bij een short positie (verkopen) geldt het tegenovergestelde. Een futurecontract staat in de regel voor 200 eenheden van de onderliggende waarde. De meeste futures kennen een cash settlement-procedure. Bij het aangaan van een futurepositie dient een waarborgsom (ook wel 'Initial Margin') te worden gestort die moet verzekeren dat de koper dan wel verkoper in staat is om bij sterke dagelijkse koersmutaties van de onderliggende waarde het koersverschil aan de tegenpartij te betalen.

De handel in futures brengt door de hefboomwerking de verplichting tot het aanhouden van margin en dagelijkse verrekening van koersverschillen grote financiële risico's met zich mee. Als u wilt handelen in futures is daarvoor een aanvullende overeenkomst nodig. U ontvangt van ABN AMRO nadere informatie, waar u onder andere wordt geïnformeerd over de werking van en de risico's verbonden aan de handel in futures.

7.9.3 Kenmerken en risico's van turbo's

Een turbo (ook wel Turbo Certificaat) is een op de beurs genoteerd product waarmee kan worden ingespeeld op een koersbeweging van verschillende onderliggende waarden zoals aandelen, indices, grondstoffen, obligaties en valuta. De naam 'Turbo' is een merknaam. Vergelijkbare producten die door andere financiële instellingen worden uitgegeven kennen andere namen. Met een Turbo Long wordt ingespeeld op een stijging van de onderliggende waarde. Met een Turbo Short wordt ingespeeld op een daling.

Kenmerkende elementen van de turbo zijn het financieringsniveau en het 'stop loss'-niveau.

Elke Turbo heeft een financieringsniveau. U investeert slechts voor een deel in de waarde van de onderliggende waarde en de rest van de investering (het financieringsniveau) wordt door de uitgever van de Turbo gefinancierd. In het algemeen worden over dit niveau op dagbasis financieringskosten berekend, die afhankelijk zijn van de gebruikte rentevoet. Deze kosten worden dagelijks verrekend met het financieringsniveau waardoor het financieringsniveau iedere dag oploopt.

Voor een Turbo Long moeten financieringskosten worden betaald en voor een Turbo Short ontvangt u financieringsopbrengsten.

Het element van financiering zorgt onder meer voor de hefboomwerking. U investeert in slechts een deel van de onderliggende waarde, maar u ontvangt wel de volledige stijging of daling daarvan. Als gevolg hiervan is de rendementsontwikkeling van de Turbo, afhankelijk van de onderliggende waarde van de Turbo waarin u belegt, procentueel vele malen hoger dan die van de onderliggende waarde. Een relatief kleine beweging van een onderliggende waarde resulteert dus in een relatief grotere beweging van de Turbo. De hefboom kan uw winst procentueel vergroten, maar ook uw verlies. Met andere woorden door de hefboom is een belegging in Turbo's risicovoller dan een directe belegging in de onderliggende waarde.

De 'stop loss' is een ingebouwd beschermingsniveau dat er automatisch voor zorgt dat uw verlies zich zal beperken tot de inleg. Als de onderliggende waarde dit niveau bereikt of overschrijdt, zal de Turbo worden afgewikkeld en wordt de restwaarde indien aanwezig aan u terugbetaald. De 'stop loss' is ook een dynamisch element dat meestal maandelijks wordt aangepast op basis van het actuele financieringsniveau. Als u gaat beleggen in Turbo's raden wij u aan eerst de brochure over Turbo's zorgvuldig door te lezen.

7.9.4 Kenmerken en risico's van warrants

Warrants zijn effecten die de houder daarvan gedurende een bepaalde periode het recht geven om een onderliggende waarde te kopen (call warrants) of te verkopen (put warrants) tegen een van tevoren vastgestelde prijs. Warrants zijn daarmee op punten vergelijkbaar met opties maar worden uitgegeven door financiële ondernemingen, zoals banken of effectenhuizen in plaats van door een beurs. De contractspecificaties zijn bovendien in tegenstelling tot opties niet gestandaardiseerd, maar kunnen variëren. Warrants worden uitgeoefend tegenover de uitgever van de warrant.

Deze onderliggende waarde kan bestaan uit (een mandje) aandelen, obligaties, valuta, goederen of een index. Het kopen en verkopen van warrants verloopt op dezelfde manier als van aandelen. Hiervoor is geen aanvullende overeenkomst nodig.

Niettemin zijn de risico's bij het beleggen in warrants veel groter dan de risico's bij het beleggen in aandelen. Door de beperkte looptijd van de warrant kan het recht om de onderliggende waarde te kopen of te verkopen waardeeloos aflopen waardoor de inleg (de prijs die u betaald heeft om de warrant te krijgen) geheel verloren gaat. Bovendien zal de prijs van een warrant veelal bij prijswijzigingen van de onderliggende waarde door de hefboomwerking procentueel gezien veel meer uitslaan dan de prijswijziging van de onderliggende waarde zelf, waardoor een prijsdaling van de onderliggende waarde verhoudingsgewijs ook een veel grotere prijsdaling van de waarde van de warrant met zich meebrengt. In tegenstelling tot opties kunt u zelf geen warrants schrijven.

7.10 Kenmerken en risico's van grondstoffen

Onder grondstoffen vallen niet alleen delfstoffen zoals olie en goud, maar ook natuurlijke producten zoals granen, suiker en katoen. Ze zijn relatief ongevoelig voor inflatie. Daarnaast is de correlatie van grondstoffen met beleggingen in aandelen en obligaties laag. Door deze lage correlatie kan het risico van een brede portefeuille verlaagd worden. In die context kunnen grondstoffen het risico verlagen, maar als los beleggingselement is het onderhevig aan grote prijschommelingen, waardoor de risico's groot zijn. Denk aan de enorme

prijsstijgingen van olie in 2008 en van goud in 2010. Ook moet u bedacht zijn dat beleggingen in grondstoffen vaak zijn genoteerd in andere valuta's. Edelmetalen, industriële metalen, rijst en energie zijn bijvoorbeeld genoteerd in Amerikaanse dollar, terwijl cacao is genoteerd in Britse pond.

De spotprijs is de prijs voor directe levering van een grondstof. De spotprijs wordt beïnvloed door vraag en aanbod uit de markt. Behalve bij edelmetalen wordt over het algemeen in grondstoffen belegd door middel van termijncontracten (die ook bekend staan als futurecontracten) in plaats van in fysieke grondstoffen. Futurecontracten zijn contracten waarbij een vooraf vastgestelde hoeveelheid van een bepaalde grondstof wordt geleverd en betaald op een vooraf vastgesteld moment in de toekomst. Futurecontracten zijn op een termijnmarkt (beurs) verhandelbaar en zijn beschikbaar per grondstof met diverse looptijden. Een termijnmarkt is een beurs waar transacties in futurecontracten plaatsvinden tegen een op dat moment geldende (termijn- of future)prijs, waarbij de goederen op een toekomstig moment worden geleverd. De fysieke aanschaf van grondstoffen tegen de dan geldende prijs ('spotprijs') is voor beleggers lastig en vaak niet wenselijk. Door te beleggen in futurecontracten en deze op tijd te verkopen kan fysieke levering van een grondstof worden voorkomen. Hierdoor kan toch worden geprofiteerd van mogelijke prijsstijgingen zonder dat de belegger zelf grondstoffen hoeft te bezitten. De waarde en het koersverloop van een future kunnen (positief en negatief) verschillen van de waarde en het koersverloop van de spotprijs. Dit verschil wordt hieronder toegelicht.

Backwardation en Contango

Afhankelijk van de onderliggende grondstof, worden er futurecontracten uitgegeven met verschillende aflooptijden. Deze verschillende futurecontracten kunnen verschillende prijzen hebben. Indien de prijs voor een futurecontract waarbij levering van de betreffende grondstof meteen of binnenkort plaatsvindt, lager ligt dan de prijs voor een futurecontract met levering op een latere datum spreekt men van contango. Een contangosituatie kan een aantal mogelijke oorzaken hebben, waaronder kosten voor opslag, verzekering en financiering of onzekerheid over de toekomstige voorraden.

De omgekeerde situatie van contango is backwardation. In dat geval is de prijs van futurecontracten voor levering op termijn lager dan die van futurecontracten die meteen of binnenkort tot leveren overgaan. Dit komt bijvoorbeeld voor in geval van schaarste, een hoge vraag voor onmiddellijke levering dan wel wanneer veel investeerders verwachten dat de vraag of schaarste in de toekomst zal verminderen.

Doorrollen

Wanneer voor langere termijn met futures in een bepaalde grondstof wordt belegd, dient het futurecontract, om fysieke levering van de grondstof te voorkomen, vóór het aflopen te worden 'doorgerold' naar een futurecontract met een langere looptijd. Doorrollen betekent dat het aflopende contract wordt verkocht en een volgend (langer lopend) contract wordt gekocht. In het geval van backwardation zal dat nieuwe contract lager geprijsd zijn. In het geval van contango zal het nieuwe contract hoger geprijsd zijn.

7.11 Kenmerken en risico's van hedge funds

Een hedge fund of hedgefonds is een beleggingsfonds waarbij de fondsbeheerder tracht een optimaal rendement te realiseren onafhankelijk van de richting van de beurs. De nadruk ligt op het behalen van een absoluut rendement en niet zozeer op het beter presteren dan een index. Een van de verschillen tussen hedgefondsen en klassieke beleggingsfondsen is dat hedgefondsen gebruik maken van een breder scala aan instrumenten en handelstechnieken. Zo kunnen derivaten worden gebruikt ter bescherming van het rendement of kunnen aandelen worden verkocht om te profiteren van dalende aandelenkoersen, zonder dat deze aandelen in het bezit zijn van het hedge fund (short verkopen).

Aangezien het selecteren van hedgefondsen, die (veelal) niet als beleggingsfondsen onder toezicht staan, een behoorlijke inspanning vergt, beleggen particulieren vaak in hedgefondsen via een 'fund of hedge funds'. Deze funds of hedge funds beleggen zoveel mogelijk in succesvolle hedgefondsen en proberen de bestendigheid van het rendement te verbeteren door verschillende strategieën en beleggingswaarden te combineren.

Het gebrek aan toezicht maakt de hedgefondsector ondoorzichtig. Het zelf beleggen via hedgefondsen vereist een gedegen kennis van de strategie, hefboom en het liquiditeitsrisico van de hedgefondsen. Daarnaast is een goed begrip van complexe handels- en derivatenstrategieën van belang.

7.12 Kenmerken en risico's van private equity

Private Equity is een term die verwijst naar investeringen uit privaat vermogen in ondernemingen die niet beursgenoteerd zijn. Dit soort beleggingen zijn veelal te karakteriseren als investeringen in (startende) ondernemingen die zich nog niet hebben bewezen in de markt. In dat verband wordt ook wel gesproken over durfkapitaal. Tegenover de hoge risico's, die met dit soort beleggingen gepaard gaan, bestaat bij winstgevendheid van de onderneming ook kans op een zeer hoog rendement. Deze wijze van beleggen c.q. investeren geeft ook vaak recht op een aandelenbelang en daarmee zeggenschap over de (te voeren strategie van de) betreffende onderneming. Anderzijds kan ook worden belegd in ondernemingen die hun bestaansrecht al hebben verdiend en kapitaal zoeken om hun bedrijfsactiviteiten uit te bouwen. Beleggen in Private Equity is ook mogelijk via beleggingsfondsen.

7.13 Kenmerken en risico's van treasury producten

Treasury producten zijn zogenoemde Over The Counter – transacties (OTC). Dit zijn transacties waarbij de bank tegenpartij is van de cliënt bij een overeenkomst waarbij de prestatie afhankelijk is van koersbewegingen van een onderliggende waarde. OTC-transacties, ook wel OTC-derivaten genoemd, worden niet via de beurs verhandeld. Doorgaans hebben zij betrekking op rente en/of valuta. Voorbeelden zijn valutatermijncontracten, valutawaps en rentederivaten. Maar er zijn ook OTC-derivaten die betrekking hebben op

grondstoffen, edelmetalen of indices. OTC-derivaten zijn oorspronkelijk bedoeld om verschillende soorten financiële risico's af te dekken, wat ook wel 'hedging' wordt genoemd. Zij kunnen ook speculatief worden ingezet. Een OTC-derivaat is vaak niet verhandelbaar en omdat de contracten vaak voor grote bedragen en een lange looptijd worden aangegaan, kunnen de risico's – mede afhankelijk van de onderliggende waarde – zeer groot zijn. Ook wanneer een contract wordt aangegaan voor hedging-doeleinden kan voortijdige beëindiging, in geval van een negatieve waarde van het contract, aanzienlijke kosten met zich meebrengen.

7.14 Kenmerken en risico's van edelmetalen

ABN AMRO kent de mogelijkheid door middel van de Beleggingsrekening indirect te beleggen in edelmetalen (goud, zilver en platina). Dit betekent dat een vordering wordt verkregen in een bepaald gewicht of hoeveelheid van een edelmetaal dat uiteindelijk bij een derde wordt aangehouden. Edelmetalen zijn zeer volatiel c.q. dus zeer risicovol om in te beleggen. Edelmetaal valt niet onder de Wet op het financieel toezicht, noch onder een andere toezichtswet, waardoor een (wettelijk) toezichtskader dat wel geldt voor het beleggen in effecten ontbreekt. Dit vormt een extra risico bij het beleggen in edelmetalen. In de Voorwaarden Beleggingsrekening worden nog enkele andere specifieke risico's genoemd. ABN AMRO kan het assortiment edelmetalen te allen tijde aanpassen.

8. BEURZEN EN FONDSSEN

ABN AMRO accepteert via alle beleggingskanalen orders voor de belangrijkste West-Europese beurzen alsmede voor die van de Noord-Amerikaanse beurzen. Daarnaast accepteert ABN AMRO onder voorwaarden orders voor diverse andere buitenlandse beurzen, zoals die van Hong Kong, Japan en Singapore. Informatie over de fondsen waarin gehandeld kan worden, kunt u via het betreffende beleggingskanaal krijgen. In sommige gevallen kunt u geen orders opgeven voor minder courante fondsen. Raadpleeg hiervoor uw beleggingsadviseur. U kunt ook via de Beleggingsrekening beleggen in door ABN AMRO aan te wijzen beleggingsfondsen. Het bijzondere van de Beleggingsrekening is dat niet alleen in hele aandelen en participaties, maar ook in parten ervan kan worden belegd. Het voordeel hiervan is dat u niet alleen orders voor aantallen aandelen en participaties kunt opgeven maar ook orders voor een geldbedrag. Dit maakt het mogelijk om periodiek voor een bepaald bedrag te beleggen. U kunt beleggen in fondsen van diverse nationale en internationale fondshuizen. Op www.abnamro.nl/ beleggen is een actueel overzicht beschikbaar van alle girale beleggingsfondsen.

9. OPGEVEN EN UITVOEREN VAN ORDERS

Orders kunnen worden opgegeven via de verschillende beleggingskanalen. Op internet vindt u informatie over de handelsomstandigheden en handelstijden die op de verschillende beurzen van toepassing zijn. Ook kunnen bepaalde beurzen eigen voorschriften hanteren. Raadpleeg altijd deze informatie voordat u een order opgeeft, omdat deze informatie aan verandering onderhevig is. Voor orders die via de beurs uitgevoerd worden onderscheidt ABN AMRO bestens orders en limietorders, alsmede dag- en doorlopende orders. Dagorders gelden voor de dag waarop ze aan de beurs aangeboden worden en doorlopende orders gelden tot maximaal het eind van de volgende maand of voor een andere gewenste periode. Dagorders die na beurstijd worden opgegeven c.q. de beurs niet op tijd bereiken, worden de volgende beursdag uitgevoerd. De mogelijkheid om zelf een gewenste periode op te geven is niet aanwezig bij alle kanalen. Bij limietorders geeft u bij kooporders een maximumprijs en bij verkooporders een minimumprijs op waarvoor u de transactie wilt uitvoeren. Bestens orders worden, voor zover die nog mogelijk zijn via ABN AMRO, tegen de koers uitgevoerd die geldt op het moment waarop de order op de beurs komt. Via internet mag een orderomvang niet hoger zijn dan een bepaald bedrag. Tevens zijn er beperkingen ten aanzien van assortiment en beurzen. Raadpleeg voor de exacte bedragen en informatie voor andere beperkingen of voorwaarden in de informatie die hierover via het betreffende kanaal beschikbaar wordt gesteld. Bij het opgeven van uw orders via medewerkers van ABN AMRO dient u er op te letten dat uw order door de medewerker teruggelaten wordt. U bent dan in de gelegenheid om te controleren of de gegevens van uw order door de medewerker correct zijn overgenomen. Houdt u er rekening mee dat wijzigingen van uw lopende order niet via alle beleggingskanalen ingediend kunnen worden. Raadpleeg de via het kanaal beschikbaar gestelde informatie.

9.1 Risico's van bestens orders

Bij bestens orders ofwel ongelimiteerde orders kan de uitvoering verrassend zijn. Mogelijk worden de effecten tegen een hogere prijs verkregen of worden de effecten tegen een lagere prijs verkocht dan u gewenst had. Om u tegen deze ongewenste koersuitslagen te beschermen accepteert ABN AMRO in het geheel geen bestens orders. Uitzondering hierop zijn die fondsen die door de beurzen alleen maar als bestens order geaccepteerd worden, zoals de noteringen op Euronext Fund service. ABN AMRO kan te allen tijde haar beleid met betrekking tot bestens orders wijzigen.

9.2 Girale beleggingsproducten

Bij orders voor beleggingsproducten via de Beleggingsrekening is het niet mogelijk om limietorders op te geven. U kunt hier behalve orders in aantallen participaties ook orders in een geldbedrag opgeven. Orders voor beleggingsfondsen die te Amsterdam zijn genoteerd, kunt u iedere dag bij ABN AMRO opgeven tot 15.30 uur. De orders, die vóór die tijd zijn opgegeven, worden dan door ABN AMRO opgesteld en zullen de volgende dag worden uitgevoerd tegen de intrinsieke waarde van de stukken, die tussen 10.00 uur en 12.00 uur wordt vastgesteld. Alle orders voor een en het zelfde beleggingsfonds worden dus tegen dezelfde prijs uitgevoerd. Indien u een order later opgeeft dan 15.30 uur, dan zal deze één beursdag later worden uitgevoerd. U kunt een eerder opgegeven order royeren tot 15:30 uur. Let wel: indien u klassieke stukken in een aan de Amsterdamse beurs genoteerd beleggingsfonds aanhoudt, kunt u een order tot 15.55 uur opgeven. Deze wordt dan nog dezelfde dag doorgestuurd naar de beurs en zal dan de

volgende dag na vaststelling van de intrinsieke waarde van de stukken, worden uitgevoerd. U kunt uw order alleen bestens opgeven. Royeren van de order is slechts beperkt mogelijk, u kunt uw order slechts royeren als het fondshuis deze nog niet heeft geaccepteerd.

Voor niet in Amsterdam genoteerde beleggingsfondsen kunnen andere tijdstippen als uiterste tijdstip gelden. U kunt de uiterste tijdstippen van de verschillende beleggingsfondsen terugvinden op internet of bij een medewerker van ABN AMRO opvragen. Sommige orders voor fondsen dienen te zijn ontvangen minimaal 5 beursdagen voor de beoogde roeyemetsdag. Deze fondsen hebben geen periodiek handelsmoment en moeten dan ook vaak langer van te voren worden opgegeven. De roeyemetsdagen voor verschillende fondsen kunt u terugvinden op het internet of kunt u bij een medewerker van ABN AMRO opvragen. Door aanpassingen in het fondsenassortiment kunnen bovenstaande gegevens wijzigen.

Orders voor de Beleggingsrekening kunnen via alle beleggingskanalen worden doorgegeven. Indien bij verkoop van een giraal beleggingsfonds direct een aankooporder wordt gegeven voor een ander giraal beleggingsfonds, is sprake van een zogenaamde switchorder. Switchorders kunnen zowel via een medewerker als via internet worden opgegeven en leiden veelal tot lagere transactiekosten dan afzonderlijk opgegeven orders.

9.3 Royeren van orders

Wanneer u uw order opgeeft, moet u er rekening mee houden dat deze orderopgave na fiatting direct wordt doorgeleid naar de beurs en definitief is, indien de betreffende beurs op dat moment open is. U zult daarom bij een eventuele niet gewenste orderopgave niet altijd de kans hebben de order nog te royeren. Controleer daarom, indien u uw order via elektronische weg opgeeft, de ingevoerde gegevens altijd goed vóór u deze verzendt. Op die manier worden misverstanden zoveel mogelijk voorkomen. ABN AMRO zal een door u opgegeven verzoek tot roeyement aan de betreffende beurs doorgeven. Zolang ABN AMRO geen bericht van de beurs heeft dat het verlangde roeyement definitief is, zal de order door ABN AMRO worden beschouwd als een order waarvan uitvoering nog altijd mogelijk is. Eventuele uitvoering is voor uw risico. Houdt u er rekening mee dat verzoeken tot roeyementen niet via alle beleggingskanalen ingediend kunnen worden. Raadpleeg daarvoor de door het kanaal beschikbaar gestelde informatie. U krijgt van ABN AMRO geen bevestiging indien uw order definitief is geroyeerd. Volgt u daarom nauwlettend uw orderstatus.

9.4 Fiatting van orders

Bij een aankooporder zal ABN AMRO bekijken of u over voldoende financiële middelen beschikt op de bijbehorende geldrekening om de order te kunnen uitvoeren. U kunt er voor kiezen om – in afwijking van de gebruikelijke fiatting op de geldrekening – meer rekeningen bij de fiatting te laten betrekken. Indien u dit wenst, vraag dan welke mogelijkheden daarvoor bestaan. Bij een verkooporder wordt gekeken of de te verkopen effecten in uw effectendepot aanwezig zijn. Deze effecten zullen na de fiatting worden geblokkeerd voor de uitvoering van de order. Bij een aankooporder, zal gekeken worden of uw financiële middelen voldoende zijn om de benodigde effecten te kunnen aankopen. Het feit dat u deze via Internet Bankieren verzonden is, betekent niet automatisch dat deze ook door ABN AMRO geaccepteerd is. Nadat u uw order heeft doorgegeven, dient deze order namelijk nog door de bank gefiatteerd te worden. Het is daarom van belang om uw orderstatus nauwlettend te volgen. In het algemeen fiatteert ABN AMRO limietorders op basis van de door u opgegeven limiet.

9.5 Orderuitvoering

ABN AMRO heeft een orderuitvoeringsbeleid opgesteld. In dit beleid heeft ABN AMRO haar procedures en regelingen vastgelegd die betrekking hebben op het tegen de best haalbare condities uw orders in effecten uit te voeren, of voor uitvoering bij derden te plaatsen of aan derden door te geven. Om te voldoen aan de verplichting om uw order optimaal uit te voeren, houdt ABN AMRO rekening met een aantal factoren zoals koers, kosten, snelheid van uitvoering alsmede waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling. In de meeste gevallen zal de combinatie van prijs en kosten het belangrijkste zijn. Het orderuitvoeringsbeleid is integraal onderdeel van de Overeenkomst Effectendienstverlening en kan op verzoek aan u beschikbaar worden gesteld.

9.6 Bevestigen van orders en uitvoeringen

Orderbevestigingen, beursnota's en conversieberichten worden behalve via eventuele andere kanalen per post verstuurd, tenzij anders overeengekomen. Voor de meest actuele status van uw order verdient het aanbeveling om zelf één van de beleggingskanalen te raadplegen. Voor beleggingsfondsen en emissies worden geen orderbevestigingen gestuurd. Bevestigingen van uitvoering van de order vindt plaats uiterlijk de eerste werkdag dan wel handelsdag na uitvoering of indien ABN AMRO een bevestiging ontvangt van een derde partij, uiterlijk de eerste werkdag dan wel handelsdag na ontvangst van bevestiging van deze derde, hetzij schriftelijk dan wel elektronisch.

9.7 Overzicht van uw effectenportefeuille

ABN AMRO verstrekt u minimaal één keer per jaar een overzicht van uw portefeuille. Via internet kunt u ook zelf op elk willekeurig moment een overzicht oproepen en desgewenst afdrucken. ABN AMRO is bevoegd om uw periodieke overzichten, rekeningafschriften, effectennota's of andere persoonlijke opgaven via elektronische kanalen zoals internet te verstrekken, indien dit past in de context van de effectendienstverlening die u met ABN AMRO bent overeengekomen.

9.8 Biedingen

ABN AMRO hanteert bij openbare biedingen op effecten normaliter altijd de volgende handelwijze. Zodra een biedingsbericht tijdig bij haar bekend wordt, informeert ABN AMRO die cliënten, die stukken waar op geboden wordt in

bewaring hebben via ABN AMRO, over de bieding. Daarbij dienen die cliënten die van het bod wensen gebruik te maken aan de bank te berichten dat zij hun stukken wensen aan te bieden c.q. dienen zij de bank daarvoor opdracht te geven. Hier wordt gewerkt met de zogeheten positieve verklaring. Hetzelfde systeem wordt ook altijd bij een verlenging gehanteerd, tenzij de biedende partij bij de verlenging te kennen geeft dat hij (i) al 95% of meer van het uitstaande kapitaal heeft én (ii) hij voornemens is het over te nemen fonds van de beurs te halen. In dat geval gaat ABN AMRO over tot toepassing van de zogeheten negatieve verklaring. Dit houdt in dat ABN AMRO vlak vóór sluiting van de betreffende verlengingstermijn alle nog niet aangemelde stukken aanmeldt, tenzij een cliënt die nog over de betreffende stukken beschikt uitdrukkelijk aan ABN AMRO vóór het daartoe aangegeven tijdstip te kennen heeft gegeven deze te willen behouden, althans niet te willen aanmelden. Let wel dat u er niet altijd vanuit kunt gaan, gesteld dat u uw stukken wenst aan te bieden, dat de negatieve verklaring nog wel aan de orde komt en aldus uw stukken automatisch worden aangemeld. Het gebeurt nogal eens dat er geen verlengingsperiode komt, omdat bijvoorbeeld aan het einde van de biedingperiode blijkt dat de aanbieder al 95% of meer, soms zelfs bijna 100% van het uitstaande kapitaal heeft verworven wat de aanbieder voldoende acht om tot acceptatie over te gaan. Dan volgt er geen tweede ronde en komt de negatieve verklaring dus niet aan de orde. Als u uw stukken niet al direct hebt aangemeld en het fonds gaat vervolgens uit de notering, blijft u met in het algemeen moeilijk tot zeer moeilijk te verhandelen en tevens moeilijk te waarderen stukken zitten. Soms maakt de aanbieder van zijn recht gebruik, als hij 95% of meer van het geplaatste kapitaal heeft, om de resterende aandeelhouders uit te kopen. Echter, er is voor hem geen verplichting hiertoe over te gaan.

10. EFFECTENBEWARING

De bewaring van effecten wordt onder meer geregeld in de Wet giraal effectenverkeer (Wge). Uitvoering van de wet geschiedt door Euroclear Netherlands. Alle aandelen, obligaties, structured products, etc., die genoteerd zijn aan de beurs te Amsterdam zijn door Euroclear aangewezen als Wge-effecten en vallen dus onder de bescherming van de Wge. De bewaring van deze effecten geschiedt voor alle banken in zogenoemde verzameldepots. De wet regelt dat voor beleggers in deze effecten van een en dezelfde soort een gemeenschappelijk eigendomsrecht bestaat op die effecten. De bescherming houdt in dat, in geval van faillissement van ABN AMRO, het nadeel van het ontbreken van effecten in het betreffende depot door de gehele groep wordt gedragen en niet door de individuele belegger. De effecten die onder de Wge vallen, maken gelet op het wettelijk geregelde eigendomsrecht, dus geen deel uit van de boedel bij een eventueel faillissement van een bank. Let op: opties en futures en alle andere derivaatproducten (voor zover door Euroclear niet als zodanig aangewezen) zijn geen Wge-effecten en vallen dus bij faillissement wel in de boedel van een bank. Uitgezonderd van aanwijzing als Wge-effecten zijn die aandelen en obligaties die in Amsterdam als een tweede notering zijn te vinden, dit wil zeggen aandelen en obligaties die aan een andere beurs hun hoofdnotering hebben. Zij worden bewaard door het bewaarbedrijf van ABN AMRO, ABN AMRO Effectenbewaarbedrijf N.V. Deze stukken maken evenmin deel uit van de boedel in geval van faillissement van de bank. Voor de aandelen, obligaties, structured products die genoteerd zijn aan buitenlandse beurzen en die bewaard worden bij onafhankelijke bewaarbedrijven in de landen waar die beurzen gevestigd zijn, heeft ABN AMRO een apart bewaarbedrijf, ABN AMRO Global Custody N.V. Op naam van deze vennootschap worden de effecten, die namens de cliënten van de bank moeten worden bewaard, bij onafhankelijke bewaarbedrijven in het buitenland aangehouden. Ook de nakoming van de bewaarplichtingen door ABN AMRO Global Custody N.V. worden door ABN AMRO Bank N.V. gegarandeerd, gelijk hiervan sprake is bij het binnenlands bewaarbedrijf. Het zal duidelijk zijn dat ook de buitenlandse effecten van de cliënten van de bank buiten het vermogen van de bank vallen. Bij een onverhoopt faillissement van de bank vallen deze effecten dus ook niet in de boedel van de failliete bank.

10.1 Beleggerscompensatie- en het depositogarantiestelsel

Naast de effectenbewaring wordt u als belegger nog op andere wijze beschermd in geval van bijvoorbeeld faillissement. Op grond van de Wet op het financieel toezicht is op ABN AMRO het beleggerscompensatie- en het depositogarantiestelsel van toepassing. Alle financiële ondernemingen die een door de Autoriteit Financiële Markten of De Nederlandsche Bank verstrekte vergunning hebben, zijn hieraan gehouden. Het stelsel houdt in dat als een financiële onderneming niet meer aan haar financiële verplichtingen kan voldoen, (rechts)personen hun vorderingen op deze financiële onderneming vergoed kunnen krijgen tot een bepaald maximum. Bij het beleggerscompensatiestelsel komen vorderingen tot maximaal EUR 100.000,- per persoon voor 100% vergoeding in aanmerking. Het gaat daarbij om vorderingen met betrekking tot effecten die niet in de verzameldepots van Euroclear vallen en die niet via een bewaarbedrijf bewaard worden. Bij het depositogarantiestelsel geldt dat per persoon vorderingen tot en met EUR 100.000 voor 100% worden vergoed. Het gaat hierbij om vorderingen met betrekking tot contante saldi. Bij een en/of-rekening geldt dat ten behoeve van de vaststelling van de voor vergoeding in aanmerking komende bedragen een positief saldo als het ware over de twee rekeninghouders wordt 'verdeeld'. Elke rekeninghouder kan vervolgens deze helft bij zijn totaal te vorderen bedrag optellen. Als u bijvoorbeeld een rekening heeft met een saldo van EUR 65.000,- en een en/of-rekening (bij dezelfde financiële instelling) met uw partner met een saldo van EUR 80.000,- dan zal bij toepassing van het depositogarantiestelsel u een vordering hebben van (EUR 65.000,- plus EUR 40.000,-) = EUR 105.000,-. Hiervan wordt EUR 100.000,- vergoed. Daarnaast ontvangt uw partner (zonder andere gelden bij die instelling) een vergoeding van EUR 40.000,- voor diens aandeel in de en/of-rekening. Het beleggerscompensatiestelsel en het depositogarantiestelsel gelden niet voor elke (rechts)persoon en niet voor elke vordering. Zo zijn professionele beleggers uitgesloten van compensatie onder het beleggersgarantiestelsel en depositogarantiestelsel. Voor meer informatie

verwijzen wij u naar het Besluit bijzondere prudentiële maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft, welk besluit gedownload kan worden via de ABN AMRO website.

10.2 Beleggingsrekening (voor girale beleggingsproducten)

Het bijzondere van de zogenoemde Beleggingsrekening - bij andere banken ook wel aangeduid als beleggingsgiro en bij ABN AMRO intern aangeduid als AABR - is dat niet alleen in hele aandelen of participaties of in een heel gewicht edelmetaal, maar ook in delen ervan - bij Beleggingsrekening tot in vier decimalen na de komma - kan worden belegd. Delen van aandelen of participaties of delen van een gewicht in edelmetaal kunnen niet als zodanig bewaard worden via de hierboven omschreven mogelijkheden van bewaren (Wge, binnenlands en buitenlands bewaarbedrijf voor zover het om aandelen, obligaties ed. gaat). Delen zijn alleen administratief te creëren. Binnen ABN AMRO is er gekozen voor een aparte entiteit. Hiervoor is de Stichting ABN AMRO Beleggingsrekeningen in het leven geroepen. ABN AMRO voert de administratie voor deze stichting. De aandelen en participaties in de beleggingsproducten waarin door de houders van een Beleggingsrekening wordt belegd, zijn ook op naam gesteld van de Stichting ABN AMRO Beleggingsrekeningen, die gewoon een cliënt van de bank is. De aandelen en participaties zelf - afhankelijk van de categorie waaronder zij vallen (Wge, buitenlands of binnenlands maar niet vallend onder de Wge) - worden bewaard op de wijze zoals hiervoor is omschreven. De Stichting is dus de houder van al deze aandelen en participaties alsmede edelmetalen ten behoeve van alle beleggingsrekeninghouders. Deze aandelen, participaties en edelmetalen vallen niet in de boedel van de ABN AMRO bij een eventueel faillissement van de bank. In het geval van een faillissement van de bank kunnen houders van een Beleggingsrekening hun aandelen, participaties en edelmetalen via de curator bij de Stichting ABN AMRO Beleggingsrekeningen opeisen. Andere werkzaamheden dan de hierboven omschreven werkzaamheden mag de Stichting ABN AMRO Beleggingsrekeningen niet op zich nemen. Ook hier garandeert ABN AMRO de nakoming door de stichting van haar verplichtingen.

11. EFFECTENKREDIET: DEBETFACILITEIT

U kunt met ABN AMRO overeenkomen dat op uw effectenrekening een debetfaciliteit beschikbaar wordt gesteld op de daaraan gekoppelde geldrekening, een zogenoemd effectenkrediet. De effecten zullen voor dit effectenkrediet dan als onderpand dienen. De hoogte van het effectenkrediet is mede afhankelijk van de waarde van uw effecten, de zogenoemde effectendekkingswaarde.

11.1 Risico van effectenkrediet

Indien u gebruikmaakt van een effectenkrediet, belegt u (deels) met geleend geld. Dit betekent dat u het risico loopt dat u niet alleen uw inleg verliest, maar zelfs een schuld overhoudt.

11.2 Effectendekkingswaarde

Bij de fiatering van een order wordt -ingeval van effectenkrediet- rekening gehouden met de additionele dekkingswaarde die de order met zich brengt. Bij emissies kan hierbij een afwijkend percentage gehanteerd worden. Indien optieposities zijn ingenomen met bepaalde effecten als onderliggende waarden, tellen deze niet meer volledig mee bij de berekening van de dekkingswaarde, maar wordt de terugkoopwaarde van de optie in mindering gebracht. U kunt dus voor deze effecten niet zonder meer uitgaan van de standaard dekkingspercentages. Uw adviseur kan u hierover nader informeren.

11.3 Dekkingstekort en de 5-dagen procedure

Per werkdag berekent ABN AMRO éénmalig en wel in de uren vóór opening van de beurs of er sprake is van een dekkingstekort. Dit gebeurt op basis van de actuele saldi op de geldrekeningen en wat betreft de effecten, aan de hand van de laatst bekende slotkoersen. De uitkomsten van deze berekeningen zijn alsdan geldend tot er op de eerst volgende werkdag wederom dergelijke berekeningen zijn gemaakt. Indien sprake is van een dekkingstekort - hetzij in verband met een effectenkrediet, hetzij in verband met marginverplichtingen, hetzij in verband met een combinatie hiervan - wordt u daarover zo snel mogelijk geïnformeerd via een zogenaamde 5-dagen brief. U zult er vervolgens voor moeten zorgdragen dat er aan het begin van de 5e werkdag vanaf dagtekening van de 5-dagen brief geen enkel tekort meer is. Dat kunt u bijvoorbeeld doen door bestaande optieposities te sluiten en/of (een deel van) uw effecten te verkopen en/of lopende effectenorders te royeren en/of gelden te laten bijschrijven. Verder mag u gedurende de 5-dagen procedure geen nieuwe openingstransacties doen of risicovolle optieposities innemen.

Op zowel de 4e als de 5e werkdag zal ABN AMRO in ieder geval op de gebruikelijke wijze (dat wil zeggen op de wijze als in de eerste alinea van deze paragraaf beschreven) nagaan of er sprake is van een dekkingstekort. Indien er op die beide momenten een dekkingstekort is, zal ABN AMRO op de 5e werkdag bepalen welke maatregelen zij zal treffen om het alsdan geconstateerde dekkingstekort zo snel mogelijk - d.w.z. zoveel mogelijk bij opening van de beurs - op te heffen. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het sluiten van bestaande optieposities en/of de verkoop van (een deel van) uw effecten en/of het royeren van lopende effectenorders. ABN AMRO zal hierbij naar eigen inzicht keuzes maken.

Voorbeeld

ABN AMRO constateert op een maandag (= werkdag 1) dat er, op grond van de slotkoersen van de vrijdag ervoor (= werkdag 0), sprake is van een dekkingstekort. ABN AMRO stuurt u op diezelfde maandag een 5-dagen brief.

² eventueel na contact te hebben opgenomen met ABN AMRO om de omvang van het dekkingstekort te vernemen zoals ABN AMRO dat die ochtend vóór opening beurs heeft berekend.

³ misschien zelfs een hoger bedrag dan het bedrag dat u van ABN AMRO hebt vernomen.

U moet er voor zorgen dat er aan het begin van vrijdag (= werkdag 5) geen enkel tekort meer is. ABN AMRO controleert in elk geval op donderdagochtend (= werkdag 4) en op vrijdagochtend (= werkdag 5) of er een tekort is. Zo nodig neemt ABN AMRO vrijdagochtend maatregelen. Indien er op dag 5 een tekort is, terwijl er op dag 4 geen tekort was, gaat een nieuwe 5-dagen procedure lopen.

Voor de goede orde wijzen wij u op het volgende. Gesteld dat u op de 4e werkdag uw tekort wenst op te heffen en daartoe² een bedrag³ op uw betreffende geldrekening bij ABN AMRO stort, kan er desondanks op de 5e werkdag, bijvoorbeeld als gevolg van gedaalde koersen, voor u (nog altijd) een dekkingstekort bestaan. Ook dan zal de bank zonder nadere in kennis stelling hierover overgaan om namens u maatregelen te treffen dat dekkingstekort op te heffen.

12. SPECIFIEKE ONDERWERPEN

12.1 Dividendstripping

Indien u een optie heeft geschreven op aandelen waarop op een bepaalde datum dividend wordt uitgekeerd, moet u er rekening mee houden dat u op de dag vóór dividenduitkering tussentijds kan worden aangewezen. In dat geval moet u de betreffende aandelen met dividend leveren. Echter, zowel u als ABN AMRO zullen hiervan op zijn vroegst op de datum van dividendbetaling op de hoogte worden gesteld. Indien u dan de dekking voor de geschreven optiepositie aanhoudt in de vorm van een gekochte calloptie op dezelfde aandelen (een zogenaamde callspread), zult u bij uitoefening van deze gekochte calloptie de aandelen zonder dividend geleverd krijgen. Dit betekent dat u per definitie, zelfs bij onmiddellijke uitoefening van de gekochte calloptie, altijd geconfronteerd zult worden met een tekort ten bedrage van het uitgekeerde dividend. U bent er zelf verantwoordelijk voor om de data van dividendbetaling te volgen en, indien u dit risico niet wenst te lopen, de optiepositie tijdig te sluiten.

12.2 Keuzedividend

Een groot aantal, vooral Nederlandse, ondernemingen keert een zogenaamd keuzedividend uit. Hierbij kunt u kiezen uit een dividend in aandelen (stockdividend) of een dividend in contanten (cashdividend). Tenzij met u vooraf nadrukkelijk anders is overeengekomen, zal ABN AMRO u bij de uitkering van keuzedividend niet om een instructie vragen, maar standaard namens u kiezen voor een uitkering in aandelen. Bij een uitkering in aandelen kan er sprake zijn van afronding. Dit betekent dat om de uitkering in hele aandelen te kunnen doen, er zo nodig rechten op keuzedividend worden bijgekocht of verkocht. Bij de helft of meer van de benodigde rechten ter verkrijging van één (extra) aandeel worden de rechten op keuzedividend voor u door de bank bijgekocht. Bij minder dan de helft van de benodigde rechten ter verkrijging van één (extra) aandeel worden die rechten op keuzedividend voor u door de bank verkocht.

Let erop dat door een uitkering in aandelen het risico in uw portefeuille kan toenemen en zelfs zodanig dat u hierdoor in een ander risicoprofiel terecht komt, zodat u maatregelen moet treffen.

12.3 Bijwonen van aandeelhoudersvergaderingen

Als u aandelen bezit, hebt u het recht de aandeelhoudersvergaderingen van de betreffende onderneming bij te wonen. Via ABN AMRO kunt u de hiervoor benodigde toegangsbewijzen aanvragen. Indien u een aandeelhoudersvergadering bezoekt, worden de stukken van de betreffende onderneming in uw depot geblokkeerd tot na de vergadering; u kunt in de tussentijdse periode uw stukken niet verkopen.

12.3.1 Stichting Communicatiekanaal Aandeelhouders

Voor een beperkt aantal fondsen biedt de Stichting Communicatiekanaal Aandeelhouders een mogelijkheid tot communicatie tussen bedrijven en hun aandeelhouders. Het gaat zowel om informatieverstrekking van bedrijven naar hun aandeelhouders als om een vereenvoudigde procedure voor het stemmen op afstand. U kunt van dit Communicatiekanaal gebruik maken door u aan te melden. Dit kunt u doen door via uw kantoor ABN AMRO toestemming te verlenen uw persoonsgegevens (naam, adres, woonplaats) door te geven aan ICS Europe, de onafhankelijke dienstverlener van het Communicatiekanaal Aandeelhouders. Verdere informatie vindt u op de website van Stichting Communicatiekanaal Aandeelhouders onder www.communicatiekanaal.nl.

12.4 Zakelijk beleggen

Indien u binnen een B.V. of N.V. belegt, moet u rekening houden met de doelstelling van de vennootschap. Dit geldt ook wanneer u binnen een vereniging, stichting of coöperatie belegt. De doelstelling bepaalt namelijk hoe een vennootschap mag optreden binnen het handelsverkeer. Zo zullen stichtingen of verenigingen die niet in hun doelstelling hebben opgenomen dat zij mogen beleggen, dit in beginsel ook niet mogen doen. Bij een B.V. of N.V. zal dit eventueel wel kunnen met vermogen dat niet hoeft te worden gebruikt voor het verwezenlijken van het doel. Dit is het vermogen dat gedurende een aantal jaren niet voor de gewone bedrijfsactiviteiten van de vennootschap hoeft te worden gebruikt.

Indien een B.V. of N.V. of een stichting of vereniging volgens de doelstelling wel mag beleggen, zult u ook altijd rekening moeten houden met de eventuele andere (bedrijfs)activiteiten binnen de rechtspersoon. Deze kunnen in gevaar komen wanneer een te groot deel van het vermogen of met te veel risico wordt belegd. Besluit u zakelijk vermogen te gaan beleggen, dan dient u er ook voor te waken dat het vermogen dat u wél direct voor het doel van de rechtspersoon nodig hebt, niet wordt belegd en ook niet tot zekerheid van de beleggingen kan gaan dienen. In dat geval kunnen immers de gewone activiteiten in gevaar komen. Het risico daarop wordt groter naar mate u met meer risico gaat beleggen. Indien u bijvoorbeeld geheel in aandelen belegt, dan zou een groot deel van het belegde vermogen kunnen verdampen, in

feite zelfs het hele vermogen. Maakt u gebruik van effectenkrediet of schrijft u ongedekt opties, dan zou het - als het beursklimaat tegenzit - zelfs kunnen gebeuren dat uw normale bedrijfsvermogen tot zekerheid gaat dienen van uw beleggingen.

Eén van de factoren die verder van groot belang is als u zakelijk belegt, is op welke termijn het belegde vermogen eventueel weer beschikbaar moet zijn voor de gewone (bedrijfs)activiteiten. Deze termijn bepaalt uw beleggingshorizon en hoeveel risico u eventueel op uw beleggingen zou kunnen lopen.

Als u binnen een B.V. belegt en de Overeenkomst Effectendienstverlening door de B.V. is aangegaan, kan de vestigingsplaats van een beleggingsfonds van fiscaal belang zijn indien u in beleggingsfondsen belegt die in het buitenland gevestigd zijn. Wanneer u binnen een B.V. voor tenminste 10 tot 15% van het balanstotaal belegt in buitenlandse beleggingsfondsen, adviseren wij u als aanmerkelijk belanghouder van deze B.V. overleg te hebben met uw belastingadviseur. Voor natuurlijke personen maakt het fiscaal gezien geen verschil of er wordt belegd in een in Nederland gevestigd beleggingsfonds of in een in het buitenland gevestigd beleggingsfonds.

12.5 Pensioen

Wanneer u uw pensioengelden belegt rechtstreeks dan wel via een daarvoor opgerichte B.V., belegt u vermogen waarmee u over een aantal jaren in uw inkomen moet voorzien. Dit vermogen moet op zodanige wijze worden belegd dat er een redelijke zekerheid bestaat, dat op de datum van ingaan van het pensioen ook voldoende vermogen aanwezig is om in een inkomen te voorzien. Om deze reden adviseert ABN AMRO dat pensioengelden voorzichtig belegd moeten worden, in principe maximaal volgens portefeuillemodel III. Zo wordt uw toekomstig pensioen niet in de waagschaal gesteld. In uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld wanneer uw pensioendatum nog ver in de toekomst ligt, zal offensiever belegd kunnen worden. In dat geval is er immers meer tijd voor het belegde pensioenvermogen om zich in geval van een koersdaling, weer te herstellen. Naarmate de datum van het pensioen dichterbij komt, dient de portefeuille ook in dit geval steeds defensiever te worden ingericht.

12.6 Beleggen en de fiscus

Op 1 januari 2001 is de Wet Inkomstenbelasting 2001 in werking getreden en is het 'boxenstelsel' ingevoerd. Dit betekent dat er geen sprake is van één belastbaar inkomen, maar van drie afzonderlijke soorten belastbaar inkomen in drie verschillende boxen. Een groot deel van uw vermogen, zoals uw beleggingen en spaartegoeden, valt in box 3. Voor de belastingheffing wordt in box 3 geen onderscheid gemaakt tussen koerswinst, rente en dividend. In plaats daarvan wordt uw vermogen in box 3 belast met de vermogensrendementsheffing. De fiscus gaat ervan uit dat u in box 3 een rendement behaalt van 4% over uw gemiddeld netto vermogen (vermogen minus schulden), ongeacht het werkelijk behaalde rendement. Dit zogenaamde forfaitaire rendement van 4% wordt belast tegen een tarief van 30%. U betaalt dus jaarlijks effectief 1,2% belasting over uw netto vermogen (berekend over de jaarlijks gemiddelde waarde). In box 3 geldt een heffingvrij vermogen. Dit is een vast bedrag dat is vrijgesteld van belasting. Schulden boven een bepaald bedrag verlagen het belastbare vermogen.

12.7 Minderjarigen

U dient er zich rekenschap van te geven dat de wettelijke vertegenwoordiger voor het beleggen op naam van minderjarigen een machtiging van de kantonrechter nodig heeft. Het is niet de verantwoordelijkheid van ABN AMRO om u terzake te controleren. Het beleid van ABN AMRO is echter wél om in ieder geval geen optieovereenkomst of andere derivatencontracten op naam van een minderjarige af te sluiten. Ook zal aan minderjarigen geen debetfaciliteit tegen onderpand van effecten beschikbaar worden gesteld. ABN AMRO heeft het recht de effectendienstverlening aan minderjarigen aan te passen en te beperken.

12.8 Pandrecht

In de Overeenkomst Effectendienstverlening wordt gesproken van verpanding. Deze verpanding heeft slechts consequenties wanneer uw schuldpositie bij ABN AMRO een zodanige omvang krijgt dat er onvoldoende dekking is voor hetgeen ABN AMRO van u te vorderen heeft (bijv. margingverplichting) of zal hebben. In alle andere gevallen behoudt u de vrijheid over de verpande waarden te beschikken, voorzover deze vrijheid niet op andere gronden is beperkt (bijv. in geval van geschreven optieposities).

12.9 Het beleid omtrent belangenconflicten en 'inducements'

ABN AMRO heeft een beleid vastgesteld met betrekking tot het beheersen van belangenconflicten. In dit beleid heeft ABN AMRO omstandigheden geïdentificeerd die mogelijk kunnen leiden tot een belangenconflict en die tot gevolg kunnen hebben dat er een risico van schade kan optreden ten aanzien van uw belangen. In het kader hiervan heeft ABN AMRO maatregelen getroffen en systemen in het leven geroepen die ervoor moeten zorgen dat schade aan uw belangen voorkomen wordt. Op haar website heeft ABN AMRO een samenvatting opgenomen van haar beleid ten aanzien van het beheersen van belangenconflicten, voor zover relevant voor de effectendienstverlening. Het beleid kan op verzoek aan u beschikbaar worden gesteld.

Verder kan het in het kader van de door ABN AMRO verrichte effectendienstverlening voorkomen dat ABN AMRO vergoedingen of provisies betaalt aan dan wel ontvangt van derden, of niet-geldelijke voordelen behaalt (zgn. 'inducements'). Zo ontvangt ABN AMRO bij de verkoop van beleggingsfondsen of structured products van derde partijen waarmee zij een distributieovereenkomst heeft gesloten een distributievergoeding. U kunt geen aanspraak maken op vergoedingen die ABN AMRO in het kader van de door haar verrichte effectendienstverlening ontvangt, tenzij dit contractueel anders met u is overeengekomen. Wel kunt u daar waar dit aan de orde is, geïnformeerd worden over de voornaamste kenmerken, waaronder de

hoogte, van de betreffende provisie. De distributievergoeding die ABN AMRO ontvangt wordt veelal berekend als een percentage van de managementfee die door de beheerder van het beleggingsfonds of de aanbieder van de structured product in rekening wordt gebracht. Deze managementfee wordt direct ten laste gebracht van het (vermogen van het) beleggingsfonds of het product zelf en staat vermeld in het betreffende prospectus. De distributievergoeding verschilt per beleggingsfonds of per structured product. Informatie over de hoogte van dergelijke distributievergoedingen kunt u vinden op de website van ABN AMRO. Op deze website wordt informatie verstrekt via het overzicht distributievergoedingen. Het overzicht distributievergoedingen geeft per product weer welke distributievergoeding ABN AMRO ontvangt van derden partijen voor de distributie van beleggingsfondsen of structured products. Op een daartoe schriftelijk verzoek per e-mail zal ABN AMRO u nadere details verschaffen.

13. TARIEVEN

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de meest voorkomende kostensoorten. Een overzicht van tarieven met actuele percentages is opgenomen in de brochure 'Tarieven Beleggen'. Deze brochure is te verkrijgen via de kantoren en wordt tevens beschikbaar gesteld via www.abnamro.nl/beleggen.

- **Aan- en verkoopprovisie:** voor bijna alle effectentransacties wordt provisie in rekening gebracht, waarbij meestal een minimumtarief per order geldt. De tarieven kunnen per beleggingskanaal verschillen. Bij emissies en herplaatsingen kan een plaatsingsvergoeding in rekening worden gebracht, met uitzondering van inschrijvingen op staatsleningen.
- **Provisie Beleggingsrekening:** voor orders voor beleggingsproducten waarin via de Beleggingsrekening kan worden belegd, geldt een tarief op basis van een vast percentage over het ingelegde resp. opgenomen bedrag. Hier kan een minimumprovisie gelden.
- **Kosten / belastingen:** bij de afrekening kunnen behalve provisies ook kosten van derden (buitenlandse brokers en beurzen) en belastingen ingehouden worden.
- **Bewaarloon:** het bewaarloon wordt berekend op basis van een percentage over de effectieve waarde van het effectendepot verhoogd met een vast bedrag per fondssoort. Over de aangehouden girale beleggingsfondsen wordt geen bewaarloon berekend. Voor het bewaarloon geldt een minimumbedrag.
- **Overboekingen:** voor overboekingen van effecten buiten ABN AMRO geldt een mutatietarief zijnde een vast bedrag per fondssoort zowel voor klassieke effecten als voor beleggingsfondsen via de Beleggingsrekening, vermeerderd met BTW. Overigens, kunnen girale beleggingsfondsen alleen overgeboekt worden als deze eerst in 'klassieke' aandelen zijn omgezet. Dit betekent dat delen van participaties niet overgeboekt kunnen worden.
- **Verzilveren van coupons, dividenden en aflosbaar gestelde obligaties:** elke afdoening per couponvervaldatum, per dividendnummer of per lossingsdatum is een aparte handeling. Er geldt een minimumbedrag per nota. De provisie voor het verzilveren van coupons en dividendbewijzen wordt berekend over het brutorente- respectievelijk dividendbedrag. De provisie voor het verzilveren van aflosbaar gestelde obligaties wordt berekend over het af te lossen bedrag. De provisie wordt verhoogd met een vast bedrag aan mutatieprovisie per handeling per fondssoort, vermeerderd met BTW. ABN AMRO-obligaties, bank- en spaarbrieven zijn doorgaans vrij van provisies, behalve mutatieprovisie indien van toepassing. De provisie-uitsluiting geldt niet voor andere producten van ABN AMRO, waaronder derivaten zoals Reverse Exchangeables en Notes.

14. KLACHTEN

ABN AMRO doet haar best om u zo goed mogelijk van dienst te zijn. Mocht u onverhoopt toch klachten hebben over de uitvoering van uw orders of over door ABN AMRO verstrekte adviezen dan is het verstandig dit direct bij ABN AMRO te melden. ABN AMRO zal uw klacht dan onderzoeken en zij is vanzelfsprekend aansprakelijk als er werkelijk fouten door haar zijn gemaakt. Soms staat echter niet altijd direct vast of er werkelijk een fout gemaakt is of bestaat daarover verschil van mening. In de tussentijd kan de schade oplopen. Op grond van de wet bent u zelf verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen waardoor de eventuele schade die voortvloeit uit de ongewenste situatie, beperkt of op een bepaalde hoogte vastgelegd wordt. Dit kunt u doen door alsnog de positie tot stand te brengen die u wenst te hebben door daartoe de benodigde aankoop- of verkooptransacties te doen. Voor het oplossen van de schade vanaf het moment dat u zelf redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van de ongewenste situatie kan ABN AMRO niet aansprakelijk gesteld worden. Het is daarom verstandig om náást uw melding bij ABN AMRO ook zelf maatregelen te nemen. Indien uw klacht niet naar tevredenheid is behandeld, kunt u binnen twaalf maanden na de datum waarop het feit heeft plaatsgevonden, deze schriftelijk opnieuw voorleggen aan de afdeling Klachtenmanagement van ABN AMRO, Postbus 283, 1000 EA Amsterdam of een e-mail sturen naar klachtenmanagement@nl.abnamro.com. In de brochure 'Alles naar wens?' wordt overzichtelijk weergegeven waar en hoe u uw klacht kunt uiten. Deze brochure is te verkrijgen via internet op www.abnamro.nl/klachten, de via de kantoren of via de Servicelijn (0900-0024; EUR 0,10 per minuut).

15. OVERIGE INFORMATIE

ABN AMRO Bank N.V. is gevestigd aan de Gustav Mahlerlaan 10, 1082 PP te Amsterdam. ABN AMRO Bank N.V. heeft een bankvergunning van De Nederlandsche Bank N.V. (Westeinde 1, 1017 ZN AMSTERDAM) en kan optreden als beleggingsonderneming en is als zodanig opgenomen in het register van de Autoriteit Financiële Markten.

15.1 Communicatie en contact

ABN AMRO communiceert met haar cliënten in het Nederlands. Op verzoek zal ABN AMRO indien mogelijk belangrijke documenten in het Engels verstrekken.

U kunt contact opnemen met ABN AMRO:

- Persoonlijk of schriftelijk via de medewerkers of directie van de bankshop, districtskantoor of financial center;

- Telefonisch – 24 uur per dag, 7 dagen per week – via de Servicelijn (0900 - 00 24; EUR 0,10 per minuut), via de Beleggingsorderdesk: 0900-9215 (lokaal tarief) en via de Beleggingsadvieslijn voor adviescliënten: 0900-9215 (lokaal tarief).
- Via de website www.abnamro.nl voor zover daartoe de mogelijkheid bestaat.

Dit document is met grote zorgvuldigheid door ABN AMRO samengesteld. Echter, door de snelle verandering van de effectenwereld kan het zijn dat niet alle informatie up-to-date is. Indien nodig zullen wij u op de hoogte brengen van voor u relevante wijzigingen, ofwel persoonlijk ofwel via internet en zo nodig via kranten of tijdschriften. Meer informatie over beleggen en de effectendienstverlening van ABN AMRO kunt u krijgen via de diverse beleggingskanalen van ABN AMRO of op de website www.abnamro.nl/beleggen

Amsterdam, mei 2011

ABN AMRO Bank N.V., gevestigd te Amsterdam. Handelsregister KvK Amsterdam, nummer 34334259.
--